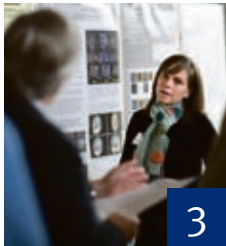

Forskervejen lukket for ph.d.er

Kun en brøkdel af ph.d.erne fra Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet har mulighed for at få de postdoc-stipendier, der er næste trin i en forskerkarriere. Formanden for ph.d.-foreningen, Maciej Maniecki, mener, der satses for meget på kvantitet frem for kvalitet. Der burde oprettes flere postdoc-forløb frem for at optage så mange ph.d.-studerende, siger han.

3

Hvad laver de studerende i bestyrelsen?

Er de to studenterrepræsentanter i universitetets bestyrelse blot bestyrelsens ukritiske halehæng? Ph.d.-studerende på Humaniora Stefan Jacobsen har svært ved at se, at Christian Jølcck og Mikael Bomholt gør sig fortjent til at repræsentere de studerende i universitetets øverste organ. De to bestyrelsesmedlemmer afviser Stefan Jacobsens kritik. Han har ikke forstået, hvordan en bestyrelse arbejder, mener de.

15

AU er godt rustet

"Nej" til hårde interne konkurrencer om forskningsmidlerne, "ja" til faglige prioriteringer på hovedområderne og "måske" til en ny intern fordelingsmodel, hvis ministeriet ændrer deres. *CAMPUS* har kigget i den universitetsøkonomiske krystalkugle sammen med prorektor og fungerende universitetsdirektør Søren E. Frandsen. Vi forsøger også at give et pædagogisk overblik over universitetets indtægter og fordelingen af dem.

6

CAMPUS

AARHUS UNIVERSITET

1

26.1.09

Foto: Søren Kjeldgaard/AU-foto

Så mange bøger, tidsskrifter og materialer gemmer der sig på Statsbiblioteket.

Men institutionen inde bag det store gule tårn er meget mere end de håndgribelige materialer. De senere år har bl.a. internettets søgemaskiner givet nye udfordringer for forskningsbiblioteket. Google har ændret vores måde at søge efter information på. Informationstilfredsstillelsen kræver kun ét søgefelt og et par dovne museklik, og den virkelighed har også Statsbiblioteket skullet indrette sig efter.

4.497.394

– Når folk i dag kommer til et biblioteks hjemmeside, forventer de at finde ét allround søgefelt. Her skriver de to-tre søgeord, og

så regner de med, at det materiale, de skal bruge, dukker op som det første. Men de forventer også at finde noget, som kan inspirere

dem i den videre søgning. Det er den store forskel fra tidligere, siger Hans Lauridsen, der er ansvarlig for Statsbibliotekets webstrategi.

For en del studerende er Statsbiblioteket samtidig den ideelle tilholdssted på et universitet, der mangler læsepladser.

– Jeg bruger mest Statsbiblioteket i eksamensperioderne. Det er hyggeligt, og så er der mere ro end på mit institutbibliotek. Desuden er det rart at have bøgerne og kantinen tæt på, siger Mikkel Kaczmarek, der læser informationsvidenskab.

Side 9-14

Bevar ledelsesstrukturen

Af formand for
Aarhus Universitets bestyrelse
Jens Bigum

Den 1. februar er det præcis fem år siden, den første bestyrelse satte sig i stolene på Aarhus Universitet. Vi fik ansvaret for at udmønte den universitetslov, som Folketinget vedtog i 2003. Med denne lov blev der delegeret et betydeligt ansvar til universitetsbestyrelserne i forventning om, at der skulle ske en større integration mellem det omgivende samfund og universiteterne, og at universiteterne skulle udvikle en mere klar ledelsesstruktur.

Nu står vi så over for en evaluering af universitetsloven. Efter min mening kommer den for tidligt. Jeg havde gerne set, at vi havde fået mere tid til at indarbejde universitetsloven, der på langt de fleste områder har fungeret efter hensigten. Universiteterne har, siden loven trådte i kraft, opnået stor bevågenhed

fra samfundet og Folketinget, og aldrig har der vel været større forståelse for og vilje til at investere i forskning og uddannelse. Havde nogen for fem år siden forudsagt, hvor vi står i dag, ville jeg ikke have troet dem. Det er en fantastisk udvikling, Aarhus Universitet har gennemlevet i de fem år, hvor de store fusionsprocesser naturligvis har fyldt og stadig fylder meget i universitetets dagligdag. Sidst, men ikke mindst, har vi oplevet et universitet, som er blevet meget mere professionelt, hvad angår ledelse.

Derfor vil jeg også advare mod at ændre i den nuværende ledelsesstruktur på universiteterne. Her tænker jeg specielt på debatten om at give institutterne mere selvstyre og derved reelt koble dem af ledelsesstrengen. Er der problemer på et institut, må de kunne løses gennem bedre ledelse og ikke ved at etablere nye ledelsesformer. Det stærke ved det nuværende system er jo netop, at sammenhængen i ledelsesstrukturen sikrer, at universitetet har værktøjet til at udnytte den frihed til at handle strategisk, som er indeholdt i universitetsloven.

Det rejser naturligvis spørgsmålet – kan vi så det? Og svaret er desværre nej. Vi har en universitetslov, som måske kan forbedres på en række områder, men efter min mening er det ikke loven, som giver problemer, men derimod udmøntningen af loven.

I bestyrelsens femårige levetid har diskussionen om universiteternes frihedsgrader eller mangel på samme fyldt meget. Vi oplever desværre stor tilbageholdenhed fra ikke blot det politiske, men i høj grad også fra det embedspolitiske system til at slippe tøjlerne og overlade roret til universiteterne. Frihedsgrader på universiteterne hænger uløseligt sammen med universiteternes økonomiske råderum til at arbejde strategisk. Vi har i de sidste år investeret 150 mio. kr. af vores opsparede egenkapital til at forfølge strategiske mål, som har været helt afgørende for universitetet. Sådanne investeringer vil vi også se fremover, og det kan meget vel være i forsknings- og uddannelsesprojekter med en noget længere løbetid. Skal universiteterne have mulighed for at udvikle sig strategisk i forhold til styrkepositioner nationalt og internationalt, kræver det mere egenkapital. Bestyrelsen har ved flere lejligheder påpeget nødvendigheden af, at universiteterne får overdraget bygningsmassen og dermed adgang til mere kapital.

Derfor hilser vi det også meget velkommen, at Videnskabsministeriet nu har igangsat en analyse for at vurdere universiteternes behov for egenkapital, og det vil overraske mig meget, hvis ikke ministeriet kommer til samme konklusion, som vi er kommet til på Aarhus Universitet.

Her ved indgangen til det nye år vil jeg gerne byde velkommen til to nye medlemmer i bestyrelsen. Det er formand for DR's bestyrelse Michael Christiansen og studerende Mikael Bomholt Nielsen. Samtidig vil jeg takke de afgående medlemmer biskop Kjeld Holm, direktør Svend Krarup, direktør Jens Kampmann og studerende Mikkel Krogsholm for en stor indsats, ikke mindst i forbindelse med de meget komplicerede fusionsforhandlinger, og jeg er glad for, at Kjeld Holm og Svend Krarup har accepteret en anmodning fra bestyrelsen om at fortsætte som observatører i endnu et år netop med henblik på at optimere det videre forløb med fusionerne.

Aarhus Universitets bestyrelse står således godt rustet til 2009, hvor evalueringsprocessen naturligvis vil fylde meget. Jeg håber, at mange medarbejdere og studerende vil deltage i de debatmøder, som nu starter på Aarhus Universitet, så vi kan få en god og udbytterig evalueringsproces af universitetsloven.

CAMPUS IN BRIEF

School of Business defines code of conduct

Staff at the School of Business at Aarhus University (ASB) have now defined a code of conduct for their place of work. The new code puts staff conduct firmly on the agenda, and gives the rest of the world a good sense of what ASB stands for.

"If we want to give ourselves a credible brand in the eyes of the world, it's important that we are conscious of our own identity. That's why we have tried to create a joint sounding board

reflecting who we are and how we want to project our image," explains associate professor Poul Erik Flyvholm Jørgensen, chair of the committee that has drawn up the draft for the new code of conduct.

The ASB staff code of conduct covers staff relationships with colleagues, students and the world outside. It underlines the importance of an atmosphere of recognition based on respect for each

other's viewpoints, cultural differences, professionalism, time and personal integrity. One extra bonus is that the new code of conduct paves the way for ASB to gain accreditation from AACSB (The Association to Advance Collegiate Schools of Business) and achieve a quality stamp that will be extremely valuable in attracting international students and researchers.

Page 4

Aarhus University facing the future with confidence

CAMPUS has been gazing into the university's financial crystal ball in the company of Søren E. Frandsen, Pro-rector for Knowledge Transfer and acting University Director. He underlines that the most important financial priorities regarding research and degree programmes should be taken by the main academic areas concerned.

"I don't think everyone is aware of this, but we actually give almost all the money we receive to our main academic areas so that they can spend it as they see fit. And we only take some of it back again to cover the cost of joint administrative services. This is probably the most im-

portant misunderstanding that I'd like to clear up: the idea that the rectorate has a huge fund of money that we can allocate to research projects of our choice. In my view all research should be prioritised by the subject areas concerned because they are the ones who can make the right decisions – not us."

Søren E. Frandsen points out that researchers already have to fight one battle in writing applications to acquire external funding for the university. So they should not have to fight another battle once the university has actually received the money. In general Søren E. Frandsen believes that the university's financial situation

and organisation are strong and healthy – even though the merger has been a considerable challenge.

"Of course we still need to iron out a few wrinkles – different academic traditions, different administrations and different systems of study. But the vast majority of our research environments are as sound as a bell, and in my view the merger has given the university a fresh and exciting perspective. Ten years from now Aarhus University will be even stronger than it is today."

Page 6

Finding information at the State and University Library

The State and University Library at Aarhus University offers a range of services that most people are unaware of. One of these is the option of using what the library calls its "subject referents" – people who can provide assistance to find information in specific subject areas. One of these referents is Filip Kruse, who is an expert on law, sociology and political science.

"It can be difficult to find the right information and texts if you've never tried it before or don't know where to start. We can cover a need that search engines can't help you with. At the same time, we can give library users a clear overview – we're like a Sat Nav system for use in the information jungle."

Many of the questions Filip Kruse has to deal with come from students working on major papers, bachelor projects or theses. But the service is available to everyone, and the library has experts in virtually all areas.

"It's a service for all Aarhus University students and staff. Not many people have heard of it, and most people are surprised to find out how much help we provide," he says. He also mentions one good idea about how to find the expert

you need: just type "subject expert" ("fagekspert" in Danish) in the search field on the State and University Library homepage,

and you will find a list of all the subject referents.

Pages 9 - 14

"All you have to do is ask," says the State and University Library. The library offers students and staff plenty of help to find information.

Photo: Jesper Rais/AU-foto

udgives af Aarhus Universitet og udkommer hver 2. mandag i semestermånederne. Den nyeste udgave af CAMPUS kan findes i standere overalt på universitetet.

Næste nummer udkommer 9. februar. Deadline for indlæg den 2. februar kl. 10.00.

Redaktion: Fredrik Nielsens Vej 5, bygning 1448, 8000 Århus C
T: 8942 2334, e-mail: campus@au.dk
Webisode: www.au.dk/campus

Ansvarshavende: Souschef Ingeborg Christensen.
T: 8942 2342; e-mail: ic@adm.au.dk

Abonnement: Et årsabonnement koster 150 kr. Studerende ved Aarhus Universitet 100 kr. Henvendelser vedr. abonnement rettes til Torben Johansen, T: 8942 1108, e-mail: taj@adm.au.dk

Annoncer: dgmedia 7027 1155

Tryk: Hornslet Avistryk **ISSN:** 1604-1607

Redaktionen

Hans H. Plauborg
Redaktør
T: 8942 2334
M: 2899 2234
hnp@adm.au.dk

Helge Hollesen
Journalist
T: 8942 2332
M: 6020 2708
hho@adm.au.dk

Kristian Serge
Skov-Larsen
Journalist
T: 8942 2480
M: 2338 2221
ksl@adm.au.dk

Gitte Bindzus
Knudsen, journalist
T: 8942 1981
M: 6020 2626
gbk@adm.au.dk

Louise Debois
Studenterskribent
M: 3082 3007
ldn@adm.au.dk

Ida Hammerich
Nielsen, Journalist
T: 8942 1981
ihn@adm.au.dk

Fotografer

Lars Kruse
Fotograf
T: 8942 2347
lk@adm.au.dk

Søren Kjeldgaard
Fotograf
T: 8942 2347
M: 6020 2694
sskj@adm.au.dk

Jesper Buch Rais
Fotograf
T: 8942 2347
jbra@adm.au.dk

Vejen til en forskerkarriere er LUKKET for mange ph.d.er

Kun en brøkdel af ph.d.erne fra Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet har mulighed for at få de postdoc-stipendier, der er næste trin i en forskerkarriere. Vi høster ikke det gulde udbytte af den store ph.d.-satsning, siger dekanen. Andre mener, det kan blive nødvendigt at uddanne færre ph.d.er for at skaffe penge til postdoc-stipendier.

Af Helge Hollesen

hho@adm.au.dk

I alle hjørner af den danske forskningsverden trænger et bestemt spørgsmål sig mere og mere på. Hvad skal vi med alle de forskeruddannede, der bliver resultatet af regeringens massive satsning på ph.d.-uddannelser? Regeringen vil i løbet af få år fordoble optaget på uddannelserne, så der i 2010 bliver indskrevet 2400 studerende på de danske ph.d.-skoler.

Formanden for Det Frie Forskningsråd, professor Jens Chr. Djurhuus, skærer situationen ud i pap.

– Over halvdelen af de penge, der i 2010 bruges til forskning i den offentlige sektor, går til at uddanne ph.d.er. Så kan det ikke nytte, at vi ikke gør noget for at bruge dem, siger formanden, der også er institutleder ved Klinisk Institut på Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på Aarhus Universitet.

Indlysende investering

På samme fakultets årlige ph.d.-dag for nylig debatterede de ph.d.-studerende også deres fremtid. De må som mange ph.d.er fra andre fakulteter konstatere, at der i dag er stærkt begrænsede muligheder for dem, der gerne vil være forskere. Der er nemlig stor mangel på de postdoc-stillinger, der er næste trin på karrierestigen.

– Kun en brøkdel får et postdoc-stipendium, konstaterer professor Michael Mulvany, der leder Det Sundhedsvidenskabelige Fakultets ph.d.-skole. Han mener, at investeringer i 2-3-årige postdoc-forløb er en indlysende nødvendighed, hvis Danmark skal være det foregangsland, som politikerne taler om.

– Her på fakultetet er omkring 160 ph.d.-studerende ved at færdiggøre deres afhandling. Det ville være godt, hvis en væsentlig del af dem kunne fortsætte som postdoc, siger Michael Mulvany og understreger, at fakultetet gerne vil uddanne flere

ph.d.er.

– Men så skal de også have mulighed for at udnytte deres kompetencer. De skal ikke alle forske ved universiteterne, for det er også nødvendigt at styrke den kliniske forskning på hospitalerne, siger Michael Mulvany.

Ph.d.-penge skal sikre postdoc'er

At der er brug for forskningskynige på hospitalerne, understregede Rigshospitalets lægelige direktør Jannik Hilsted på ph.d.-dagen. Også han efterlyser flere postdoc-stipendier og mener, det kan blive nødvendigt at tage penge til dem fra ph.d.-satsningen, hvis der ikke bliver investeret mere i postdoc-stillinger.

– Videreudvikling af de bedste ph.d.er kommer ikke ud af den blå luft, og kommer pengene ikke andre steder fra, skal man revurdere hele ph.d.-området. Jeg kan godt forstå, universiteterne vægrer sig ved at

tage den konsekvens, men det kan ikke nytte noget at lade som ingenting og vente på, at pengene kommer. At vælge færre ph.d.er giver muligheder for dem, der er kommet igennem, mener Jannik Hilsted.

Ifølge formanden for ph.d.-foreningen ved fakultetet, Maciej Maniecki, er det også blandt de ph.d.-studerende en udbredt holdning, at det ville være bedre at oprette flere postdoc-forløb frem for at optage så mange ph.d.-studerende.

Bekymret for kvaliteten

Maciej Maniecki er bekymret for, om ph.d.-satsningen kan gå ud over kvaliteten af uddannelsen.

– Vi ser hellere, at pengene bliver brugt på bedre kurser og generelt bedre forhold for de ph.d.-studerende og flere postdoc-stillinger, siger han

Dekan Søren Mogensen ser ingen fare for kvaliteten, af de ph.d.er, som fakultetet uddanner.

– Det er klart, vi ikke skal have større volumen, end at det stadig er kvalificerede folk, vi tilbyder et ph.d.-studium. Og jeg ser ikke tegn på, at kvaliteten er faldet. De ph.d.-studerende indfrier vores mål om, at de skal publicere 2-4 artikler i internationale peer review-tidsskrifter i løbet af de tre års uddannelse, og jeg kan heller ikke se noget skred i de ofte internationale bedømmelser

af ph.d.-afhandlingerne. Desuden er vi med i det europæiske netværk af ph.d.-uddannelser ORPHEUS, som sætter den internationale standard for en sundhedsvidenskabelig ph.d. Det sikrer, at vi ikke ekspanderer mere, end bøgerne kan holde, siger Søren Mogensen.

På linje med mange andre efterlyser dekanen også flere postdoc-forløb.

– Det kunne bedre høste fordelene ved det store ph.d.-program, siger han.

Postdoc får høj prioritet

For at dække noget af behovet for postdoc-forløb afsatte Det Frie Forskningsråd i 2008 næsten 40 procent af sine bevillinger til postdoc-stipendier. Det svarer til 250 toårige forløb, som skal deles mellem de fem faglige forskningsråd. Og da rådet fik forhøjet sin bevilling med 60 millioner kr. i finansloven for 2009, blev de straks lagt over i postdoc-puljen til finansiering af yderligere 50 stipendier.

– Vi tager det tunge læs, men det er langt fra nok, når man fordobler forskeruddannelsen, siger Jens Chr. Djurhuus, der som rådets formand flere gange har efterlyst flere penge til den type stipendier.

– Postdoc'er er klart underfinansieret i forhold til satsningen på ph.d.erne, siger han. ■

Afgørelse i Erasmus Mundus-sagen

Fire Erasmus Mundus-studerende får penge af Aarhus Universitet.

Af Gitte Bindzus Knudsen

gbk@adm.au.dk

Aarhus Universitet betaler i henhold til vejledning fra Universitets- og Bygningsstyrelsen (UBST) deltagergebyr til fire Erasmus Mundus-studerende. Syv danske studerende havde klaget over betalingen til den internationale uddannelse, hvoraf de tre har fået afslag. Betalingen beløber sig til ca. 150.000 kr. i alt og omfatter kun studerende, der har været optaget på uddannelsen til og med 2007.

En kedelig sag

Vejledningen fra UBST siger, at det kun er studerende med en bachelorgrad fra et dansk universitet, som skal have deres deltagergebyr betalt, og den afgørelse følger Aarhus Universitet.

– Det er en for alle parter rigtig kedelig sag, og det er synd for de studerende, som er kommet i klemme i denne meget komplicerede sag. Vi har fået en vejledning fra Univer-

sitets- og Bygningsstyrelsen, og ifølge den kan vi nu betale erstatning til nogle af de studerende, som selv har betalt for deres studieophold på udenlandske universiteter, siger prorektor på Aarhus Universitet Nina Smith og fortsætter:

– Aarhus Universitet prioriterer det internationale samarbejde højt, og vi mener, at den 2-årige masteruddannelse Erasmus Mundus, med ophold på forskellige universiteter i EU, er et fantastisk tilbud til de studerende. Men vi havde naturligvis aldrig forestillet os, at Aarhus Universitet skulle betale for studieopholdene på de udenlandske universiteter, som er med i samarbejdet.

Dyr afgift

Aarhus Universitet koordinerer to Erasmus Mundus-uddannelser: "Lifelong Learning: Policy and Management" og "Journalism and Media within Globalisation". Universitetet har indgået et forpligtende samarbejde med EU-kommissionen om Erasmus Mundus-konsortierne og

kan af hensyn til de studerende ikke opsigte samarbejdet med kort varsel. De ændrede regler betyder, at de studerende ikke længere optages i et internationalt konsortium, men skal optages på et dansk universitet. Det betyder, at Aarhus Universitet skal betale en samlet konsortieafgift på 1,6 mio. kr. for alle de optagne i 2008.

– Det er naturligvis ikke en løsning, som Aarhus Universitet kan leve med i fremtiden. Vi har valgt at køre de to uddannelser videre af hensyn til de studerende og vores samarbejdspartnere i Erasmus Mundus. Vi har fået utrolig meget ros for de to uddannelser, og det er virkelig en fantastisk mulighed for danske studerende. Derfor vil det være rigtig ærgerligt, hvis vi pga. udgifterne til de studerende bliver nødt til opsigte samarbejdet, siger Nina Smith.

Aarhus Universitet sætter nu sin lid til de igangværende forhandlinger mellem Danske Universiteter og Universitets- og Bygningsstyrelsen om Erasmus Mundus-uddannelserne. ■

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Hvem kender dette billede?

Under en oprydning i Antikmuseets kælder fandt museumstekniker Steffen Christiansen uventet dette farverige billede i en trækasse med et gipsrelief, som for flere årtier siden blev sendt til universitetet og i mange år har stået urørt. Men giveren af relieffet afviser i dag at kende noget til det. Så hvor stammer det fra, og hvem er ophavsmanden? Palle Lykke fra Universitetshistorisk Udvalg modtager meget gerne oplysninger om sagen. Han nævner selv, at det måske kan stamme fra en kollegiefest. Fra 1930'erne og frem til 60'erne var væggene nemlig hyppigt prydet med ret store skilderier skabt til lejligheden. Men det kan også have tjent som bagtæppe til en revy – f.eks. en af teologernes julerevyer for et halvt århundrede siden.

Oplysninger om billedet, som Steffen Christiansen (tv.) og Palle Lykke her viser frem, kan afleveres hos sidstnævnte på tlf. 8942 2349 eller e-mail pl@adm.au.dk.

Billedet kan studeres nærmere på www.au.dk/uhu/nyheder/januar2009/

Handelshøjskolen sætter ord på medarbejderkulturen

Med en såkaldt adfærdskodeks understreger de ansatte på ASB betydningen af et anerkendende miljø blandt kollegerne og målrettet brug af retten til fri forskning. De vil også medvirke til at skabe et dynamisk og progressivt universitetsmiljø for de studerende.

Af Helge Hollesen

hho@adm.au.dk

De ansatte på Handelshøjskolen, ASB, har nu sat ord på den medarbejderkultur, som de ønsker, der skal være på deres arbejdsplads. De er formuleret i et såkaldt code of conduct eller en adfærdskodeks, der skal sætte medarbejdernes adfærd på dagsordenen og give omverdenen et billede af, hvad ASB står for.

– Hvis vi skal brande os selv troværdigt ude i verden, er det vigtigt, at vi kender og forholder os til vores egen identitet. Derfor har vi forsøgt at skabe en fælles klangbund for, hvem vi er, og hvordan vi gerne vil fremstå, forklarer lektor Poul Erik Flyvholm Jørgensen. Han er formand for det udvalg, som har formuleret udkastet til den såkaldte adfærdskodeks. Den er nu godkendt af både ledelsen, samarbejdsudvalget og Akademisk Råd, som oprindeligt

tog initiativ til kodeksen.

– En fælles forståelse af ASB's identitet er især vigtig nu, hvor vi gennemgår betydelige forandringer på grund af fusionen med Aarhus Universitet og også bestræber os på at skabe en stærk international profil, siger Poul Erik Flyvholm Jørgensen.

Skal understøtte friheden

For ASB er kodeksen også et vigtigt redskab i rekrutteringen af internationale medarbejdere.

– Her er det vigtigt at klargøre den kultur, der er gældende på ASB, forklarer HR-chef Henrik H. Søndergaard, der også har været med til at udforme kodeksen. Han understreger, at kodeksen ikke er et regelsæt eller udtryk for en personalepolitik.

– Det er vores egen formulering af, hvilken adfærd vi står for, sætter pris på og er stolte af som medarbejdere på ASB. Vi har især forsøgt

at lægge vægt på, at rammerne for vores adfærd skal understøtte friheden i vores arbejde. Frihed er universitetets grundsten, og den skal vi værne om i vores adfærd over for hinanden, fortæller Henrik H. Søndergaard. Han pointerer, at kodeksen hverken er lavet af eller til ledelsen.

Et anerkendende miljø

De ASB-ansattes code of conduct omhandler både deres forhold til kolleger, studerende og omverdenen. Den understreger betydningen af et anerkendende miljø baseret på respekt for hinandens synspunkter, kulturelle forskelligheder, faglighed, tid og personlig integritet. "Arbejdslivet opleves mere positivt, når skolens medarbejdere udtrykker anerkendelse af hinandens faglige indsats og resultater og har en umiddelbar vilje til at dele viden og tilbyde ekspertise", fastslår kodeksen om forholdet mellem medarbejderne.

I forhold til de studerende understreger kodeksen, at det er vigtigt, at de ansatte medvirker til, at Handelshøjskolen har et dynamisk og progressivt universitetsmiljø, hvor de studerende oplever muligheder og udfordringer frem for begrænsninger. Medarbejderne skal være tilgængelige i det daglige, omhyggelige med deres aftaler og vise, at de er pålidelige og

troværdige, når de træffer beslutninger eller giver de studerende råd og vejledning, og de skal tage højde for de studerendes forskellige måder at lære på.

Fri forskning

Om kontakten med det omgivende samfund fastslår kodeksen, at det er af central betydning, at medarbejdere ved Handelshøjskolen har en professionel optræden, når de udtaler sig inden for deres respektive vidensfelter. De skal være gode og troværdige formidlere og arbejde med stor åbenhed og seriøsitet. I det videnskabelige arbejde skal forskerne fastholde et fagligt kritisk perspektiv og målrettet gøre brug af deres ret til at bedrive fri forskning af høj kvalitet.

Handelshøjskolen har tidligere udarbejdet et Code of Conduct for de studerende og arbejder også med at formulere et tilsvarende for skolens forhold til omverdenen.

Som en sidegevinst baner det nye sæt af adfærdskodekser også vejen for, at ASB kan få akkreditering hos AACSB (The Association to Advance Collegiate Schools of Business) og opnå det kvalitetsstempel, der har stor betydning for at tiltrække udenlandske studerende og forskere. ■

Universiteter skal hjælpe akademikere i job

Helge Sander foreslår at præmiere universiteterne for at få færdiguddannede akademikere i arbejde. Men man kan ikke skære alle universiteter over én kam, mener studiechef Eva Teilmann fra Aarhus Universitet. Dansk Magisterforening er heller ikke begejstret for forslaget.

Ida Hammerich Nielson

ihn@adm.au.dk

Videnskabsminister Helge Sander (V) vil præmiere de universiteter, der gør mest for at skaffe deres kandidater arbejde. Belønningen skal ske via en karrierepulje, hvorfra der gives penge til de universiteter, der letter overgangen fra studium til arbejdsliv ved at oprette karrierecentre og rådgive de studerende. Baggrunden for forslaget er, at der er større ledighed blandt akademikere end blandt den danske befolkning generelt. Det er utilfredsstillende, mener Helge Sander, der derfor har taget kontakt til beskæftigelsesministeren og universiteterne for at få belyst problemstillingen.

– Vi har nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra universiteterne, fra Arbejdsmarkedsstyrelsen og fra Universitets- og Bygningsstyrelsen. Gruppen skal se nærmere på akademikerledigheden, særligt ledigheden blandt nyuddannede kandidater. Formålet med arbejdsgruppen er både at udbygge vores viden om problemet og at fremlægge konkrete forslag til, hvordan man kan sikre, at flere

kandidater kommer hurtigere i arbejde efter endt uddannelse. Jeg forventer at modtage arbejdsgruppens konklusioner og forslag i april, siger Helge Sander.

Universiteter er forskellige

Studiechef Eva Teilmann fra Aarhus Universitet værdsætter ministerens interesse i at få akademikere i arbejde. Men hun er ikke begejstret for forslaget om at præmiere de universiteter, der er bedst til at finde fast arbejde til deres færdiguddannede kandidater.

– Forslaget tager ikke hensyn til, at universiteterne har forskellige faglige profiler. Aarhus Universitet har f.eks. det største humaniora-område i Danmark, og det betyder noget for beskæftigelsesmulighederne. Desuden er der stor geografisk forskel på universiteterne – det er alt andet lige lettere at få afsat nogle kandidater i hovedstadsområdet, hvor der er flere arbejdspladser, siger Eva Teilmann.

Dertil kommer, at universiteterne allerede gør meget for at lette overgangen fra studium til arbejdsliv. På Aarhus Universitet vægter man ifølge Eva Teilmann, at beskæftigelsesvejledningen er fagligt funderet.

– Vi har ikke ét kontor, som man går op til, når man har afleveret sit speciale og skal til at skrive ansøgninger. Karriererådgivningen skal ses i sammenhæng med den faglighed, man har, og derfor er det typisk noget, der er baseret på de enkelte studievejledninger. Vi har også nogle generelle tiltag, bl.a. uddanner vi karrierecoaches. Men den vigtigste overskrift er, at erhvervsvejledningen skal være fagligt baseret, siger Eva Teilmann.

Universiteterne er pressede

Formand for Dansk Magisterforening Ingrid Stage er stærk fortalende for brobygning mellem universiteterne og arbejdsmarkedet. Hun er imidlertid heller ikke glad for forslaget om at præmiere universiteterne for at få deres kandidater i arbejde.

– Jeg bliver dybt bekymret, hver gang jeg

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Matchmaking-dag mellem forskere og virksomheder

Aarhus Universitet afholdt onsdag den 21. januar det første Technology Matchmaking-arrangement under "University Technology Network" – et netværk mellem Aarhus Universitet, Aalborg Universitet og Syddansk Universitet.

Dagen var en slags dating-seance, hvor udvalgte forskere havde 20 minutter med hver virksomhed til at fortælle om netop deres forskning eller teknologi. Herefter var det op til virksomhederne, om hvorvidt de ville etablere et samarbejde med forskeren.

En af de forskere, der var til stede på matchmaking dagen, var lektor Kenneth Howard (til højre) fra Center for Interdisciplinært Nanoscience Center, iNANO. Han skulle præsentere en ny teknologi, som

han håbede at finde investorer til. Allerede da arrangementet begyndte, havde han matchmaking-aftaler med otte mulige investorer, der alle var interesseret.

– Jeg kan godt lide idéen med at mødes på denne måde. Normalt tager det flere uger bare at arrangere et møde, og her får jeg mødt rigtig mange. Jeg ser det som en mulighed for en kort snak, så man kan finde ud af, om man kan lide hinanden, og om man vil kunne arbejde sammen; i så fald skal man naturligvis mødes igen, fortæller Kenneth Howard, der håber, at han på de 20 minutter kan nå at vise nok af hans bil- leder til at vække investorernes interesse. /gbk

hører, at universiteterne skal præmieres for noget og straffes for noget andet. Hvis universiteterne skal bruge kræfter på at få folk i arbejde, hvor går de kræfter så fra? Universiteterne er hårdt pressede i forvejen, og der bliver lagt op til fyringer rundt omkring, siger hun og tilføjer, at hun ikke deler Helge Sanders store bekymring for akademikerledigheden.

– Jeg er ikke enig i, at den lille forskel på akademikerledigheden på 2,0 % og den generelle ledighed på 1,7 % (december 08) er så stort et problem, som det gøres til af ministeren. Men jeg er naturligvis optaget af at få

ledigheden ned lige som alle andre, siger hun.

– Men hvordan mener du, universiteterne bedst muligt hjælper deres kandidater i arbejde?

– Allerførst skal man sørge for, at man laver nogle rigtig gode kandidatuddannelser, som er tilstrækkeligt brede, så de kan klare konkurrentsving. Man skal sørge for, at det faglige fundament er så godt som muligt. Derudover er det fint at have nogle centre, hvor virksomhederne f.eks. kan se, hvad de kan bruge kandidaterne til. Men midlerne skal ikke tages fra det primære, som er uddannelse og forskning, siger Ingrid Stage. ■

AU•nyt

Redigeret af

Ida Hammerich Nielson og Hans Plauborg

Autismediagnoser stilles tidligere

SUN: De sidste to årtier har et stigende antal børn fået stillet diagnosen autisme i Danmark. Ny forskning viser imidlertid, at autismediagnosen i Danmark stilles tidligere og tidligere, og at dette er en del af forklaringen på de mange tilfælde. Umidledbart er det positivt, da forskning viser, at den langsigtede prognose for et barn med autisme forbedres med tidlig diagnose og behandling. Undersøgelsen er lavet i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Centers for Disease Control and Prevention, Atlanta, USA.

SUN-journalen nr. 42

Nyt læringsspil

DPU: Forskere på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole (DPU) er med til at udvikle et nyt it-baseret læringsspil, der skal lære bl.a. håndværkerelever og arkitektstuderende om kommunikation, planlægning og procesforståelse. "Benspænd", som spillet hedder, er tænkt som et gruppespil, hvor forskellige grupper samarbejder internt, fortæller lektor på DPU Morten Misfeldt, der er projektleder på udviklingen af spillet.

– Spil er et medie, der skaber rum for en anden type læring. En af fordelene ved spil er, at det appellerer lige så meget til de ikke-boglige som de boglige. Spillet kan være med til at skabe en fælles referenceramme på tværs af faggrænser, siger Morten Misfeldt. Spillet, der udvikles i et samarbejde mellem det private erhvervsliv og universitetet, forventes at være klar i 2010.

www.dpu.dk

Ny højskoleforening

TEO: En ny højskoleforening har set dagens lys på Det Teologiske Fakultet. En række studerende var trætte af, at foredragene på fakultetet var styret af diskussioner på professorplan. Foreningen arrangerer derfor en årlig højskoleweekend for alle studerende ved fakultetet, hvor der er rig mulighed for at diskutere aktuelle emner på baggrund af en række foredrag.

– Vi tager det akademiske fra universitetet og planter det i en højskoles foredragssal, krydrer det med hygge og øl, og så håber vi, resten kommer af sig selv, siger formand Lone Sloth Nielsen.

Næste arrangement løber af stabelen den 13.-15. februar 2009 på Ry Højskole.

Figenbladet nr. 36

Kold klimaovervågning

DMU: Danmarks Miljøundersøgelser ved Aarhus Universitet overtog den 1. januar den videnskabelige koordinering af overvågningen af klimaeffekter ved Forskningsstation Zackenberg i Nordøstgrønland.

Danske forskere begyndte den systematiske indsamling af viden om naturen og dyrelivet i Nordøstgrønland, da Forskningsstation Zackenberg blev oprettet i 1995. Et af de første resultater af overvågningen var en påvisning af, at foråret ved Zackenberg er rykket frem med op til en måned. Et andet væsentligt resultat, som netop er publiceret i tidsskriftet *Nature*, er påvisningen af, at den tiltagende frost i de sene efterårsmåneder presser enorme mængder af drivhusgassen metan ud af tundraen ved Zackenberg.

Overvågningsprogrammerne udføres i et samarbejde mellem DMU, Københavns Universitet og de grønlandske forskningsinstitutioner Grønlands Naturinstitut og Asiaq.

www.dmu.dk/Udgivelser/DMUNyt/2009/1/Zackenberg.htm

Forskningsstationen ved Zackenberg i efterårets første nysne.
Foto: Henrik Philipsen, Dansk Polar Center.

Specialeregler virker

HUM: De foreløbige erfaringer med de ændrede specialeregler er gode, mener studielederne på de syv institutter under Det Humanistiske Fakultet. Men hvad mener de studerende? *HUM-avisen* har spurgt tre studerende, hvordan det er at skrive speciale på tid. Gitte Holm, der skrev speciale på Nordisk, bakker også op om de nye regler.

– Jeg mener sagtens, det kan lade sig gøre at skrive et speciale på seks måneder også uden at føle sig for presset eller gå i gang før tid. Man skal bare ikke lægge mere i det, end man behøver, siger hun.

HUM-avisen nr. 64

AU-jordbrugsforskning i topklasse

DJF: Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet er nummer 11 i verden blandt verdens førende forskningsinstitutioner på jordbrugs- og fødevarerområdet. Det viser en ny rangliste over de mest citerede jordbrugsvidenskabelige institutioner.

Det er Thomson Reuters Essential Science Indicators database, der netop har offentliggjort placeringen. Nummer 1 er det amerikanske Tufts University, mens engelske Institute of Food Research tager 2.-pladsen, og Helsinki Universitet i Finland ligger på 3.-pladsen. Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet opnår en 7.-plads på ranglisten.

Dekan Just Jensen ved Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet glæder sig over placeringen:

– Vi er selvfølgelig glade for at være godt placeret på en rangliste, men den gennemførte undersøgelse har betydelige mangler, da den blandt andet ikke tager hensyn til vores fusion med Aarhus Universitet og kun medtager en begrænset del af DJF's samlede videnskabelige produktion, siger Just Jensen.

www.agrsci.dk

Væksthus løfter forskning

NAT: Det har længe været et stort ønske for Det Naturvidenskabelige Fakultet at få væksthushuset i Botanisk Have i Århus løftet op i den europæiske sværvægtsklasse. Det ønske går nu i opfyldelse, efter at en projektkonkurrence om et nyt væksthushus udskrevet af Aarhus Universitet forleden blev vundet af arkitektfirmaet C.F. Møller. Det nye væksthushus opføres med stor fokus på energibevidste løsninger, og det vil, når det står færdigt i 2012, blandt andet indeholde pædagogiske og illustrative eksempler på energiforholdene og de bæredygtige teknologier. For eksempel vil der blive bygget et "teknorama", som vil anskueliggøre vandbehandlingsanlægget trin for trin og vise energiforsyningsanlæg som solvarme, solceller og grundvandsvarmepumpe. Videnskabsministeriet er bygherre på projektet, der gennemføres med støtte fra Århus Kommune og Realdania.

www.nat.au.dk

De nuværende væksthuse bliver udbygget med et nyt væksthushus på 1.000 kvadratmeter, som skal huse planter fra jordens tropiske egne.

Optimér din forskning

ASB: Det er ikke altid en dans på roser at være forsker. Hvordan strukturerer man sin hverdag, og hvordan bliver der tid til både privat- og arbejdsliv? Handelshøjskolen sætter fokus på disse spørgsmål i et nyt kursustilbud for alle VIP-medarbejdere. Ph.d. Camilla Kring fra Danmarks Tekniske Universitet afholder kurset, der har titlen "Optimér din forskning". Hun underviser ud fra den såkaldte 4R-model, der kort fortalt omhandler følgende aspekter: realistisk planlægning, retning, rytme og rum.

Inline (fra den 19/12)

Foto: Lars Kruse/AU-foto

AU er godt rustet

”Nej” til hårde interne konkurrencer om forskningsmidlerne, ”ja” til faglige prioriteringer på hovedområderne og ”måske” til en ny intern fordelingsmodel, hvis ministeriet ændrer deres. *CAMPUS* har kigget i den universitetsøkonomiske krystalkugle sammen med prorektor og fungerende universitetsdirektør Søren E. Frandsen.

Af Helge Hollesen og Kristian Serge Skov-Larsen

hho@adm.au.dk og ksl@adm.au.dk

– Jeg tror, der er nogle, der ikke er klar over det, men vi sender faktisk næsten alle de penge, vi modtager, videre ud lokalt til hovedområderne. Og vi kræver kun nogle tilbage i det niveau, der bliver trukket på den fælles administration. Det er nok den misforståelse, jeg allerhelst vil have ryddet af vejen. At vi i rektoratet har en stor pengekasse, som vi kan fordele til de forskningsprojekter, vi har lyst til. Al forskning skal efter min mening prioriteres ude i de faglige miljøer, hvor de har fingeren på pulsen.

Rektoratets ledelsespulje, som er den eneste bevilling, der ikke direkte indgår i fordelingen mellem hovedområderne, bliver ikke brugt til eliteforskning.

– Vi har brug for ledelsespuljen til at kunne igangsætte aktiviteter, der går på tværs af hovedområderne eller andre strategiske satsninger, som f.eks. humanioraplanen, hvor AU jo investerede betydelige midler i en styrkelse af det humanistiske område. Centrale midler vil eksempelvis også kunne holde liv i den slags forskning, som ikke harmonerer med tidsånden, men som alligevel har strategisk betydning for universitetet, forklarer Søren E. Frandsen.

Prorektor for det strategiske område og fungerende universitetsdirektør Søren E. Frandsen understreger, at forskerne i forvejen kæmper hårdt med at skrive ansøgninger og hente eksterne midler til universitetet. Derfor skal de ikke kæmpe endnu en gang, når pen-

gene er kommet inden for døren. Dermed stiller Søren E. Frandsen sig også kritisk over for den model, som andre universiteter har valgt, og som videnskabsministeren roser, hvor en del af de fælles indtægter beholdes centralt med henblik på at støtte særlige forskningsprogrammer. Hvis særlige forskningsprojekter skal støttes, kan det på AU ske igennem Aarhus Universitets Forskningsfond, der hvert år uddeler en del af overskuddet, og hvor der også skal være fuld klarhed om ansøgningsfrister og kriterier.

– Bevillinger skal være et resultat af en klar og gennemskelig proces og et resultat af en faglig vurdering og dialog, siger Søren E. Frandsen.

Mere reelt selvstyre

Gennemsommelighed er til gengæld ikke lige det første ord, som den fungerende universitetsdirektør vil sætte på efterårets forhandlinger med regeringen om fordelingen af globaliseringsmillionerne.

Først var udmeldingerne, at omkring halvdelen ville blive fordelt som basismidler, så kom regeringen med et chokudspil på kun 10 procent – resten skulle fordeles i fri konkurrence.

Efter megen diskussion nåede man frem til det endelige resultat på omkring 30 procent.

– Det resulterede i en betydelig usikkerhed om universiteternes økonomi for 2009 og de følgende år, når man løbende ændrer signaler om størrelsen af universiteternes basisbevillinger, der er så afgørende for den langsigtede udvikling af universiteterne. Det er jo ikke

sådan, at vi lægger vores budgetter, to måneder før året starter – og helt konkret var aktivitetsniveauet for 2008 baseret på regeringens tidligere udmeldinger om størrelsen af de kommende års udmøntning af globaliseringsmidlerne. Derfor var det en mildest talt meget udfordrende proces at få budget 2009 i hus.

Søren E. Frandsen ser en generel tendens, blandt andet eksemplificeret ved den nye akkrediteringsinstitution, til, at man centralt gerne vil blande sig mere i universiteternes drift.

– Man har sagt, at vi skal være selvstyrende med egne bestyrelser, men på trods af det synes der at være en tendens i retning af mere og mere detaljestyre og ønske om færre basisbevillinger i forhold til de strategiske midler. Den holdning forstår jeg ikke. Jeg mener, at man nu bør vise bestyrelserne, den daglige ledelse, og ikke mindst forskningsmiljøerne tillid og et rimeligt råderum, så vi derigennem får mulighed for at vise vores værd.

”Måske” til ny fordelingsnøgle

Netop som efterårets store forhandling om globaliseringsmillionerne er forbi, er videnskabsministeren for alvor ved at gå i gang med en ny: nemlig fordelingsnøglen for fremtidens basismidler. Når nye midler til basisforskning skal fordeles, som f.eks. dem i efterårets globaliseringspulje, sker det i dag efter, hvor mange eksterne forskningsmidler, hvor meget undervisning og hvor mange ph.d.er de enkelte universiteter har (se side 7). Det kan i fremtiden blive suppleret af nye fordelingskriterier som f.eks. antallet af publicerede artikler. I dag bruger Aarhus Universitet den samme model til at fordele basismidlerne internt mellem hovedområderne, som ministerierne bruger til at fordele dem mellem universiteterne.

– Hvis der kommer en ny fordelingsmodel fra ministeriet, skal vi så også ændre fordelingsmodel på AU?

– Den nye fordelingsmodel kender vi jo endnu ikke, men bliver vilkårene for bevillinger ændret, skal vi sikre, at universitetet bliver bedst muligt gearret til at modtage de midler, som er så vigtige for vores samlede forskning,

uddannelse og myndighedsbetjening. Så selvfølgelig vil en ny model komme til at smitte af på den måde, vi fordele basismidlerne internt på Aarhus Universitet, forklarer Søren E. Frandsen, som garanterer, at Aarhus Universitet gør, hvad det kan, for at få en ny fordelingsmodel, der kan udgøre et godt grundlag for videreudviklingen af Aarhus Universitet.

Vi lever af forskningen

Dog behøver universitetets ansatte ikke frygte, at den nye model kan trække tæppet væk under Aarhus Universitets økonomi.

– Vi er ikke helt så følsomme som andre universiteter for, hvilken model vi ender på, fordi vi generelt set ikke er helt så afhængige af STÅ-indtægterne som andre universiteter, fordi vi har stor søgning til vores uddannelser, og fordi vi har et stærkt forskningsmiljø, der er dygtige til at hente eksterne forskningsmidler. Derfor tror jeg heller ikke, vi skal være så bekymrede. Men selvfølgelig kan det betyde forskydninger mellem hovedområderne. Det vigtigste er jo, at vi samlet er i stand til at levere varen på både forsknings-, uddannelses- og myndighedsområdet.

Som *CAMPUS* beskrev i sidste nummer, kommer kun 22 procent af universitetets indtægter i dag fra undervisningen. Resten kommer enten fra myndighedsbetjening, basisforskningsmidler eller fra konkurrencemidler vundet i private eller offentlige puljer. Derfor er universitetet også dybt afhængigt af at have et forskningsmiljø, der kan hente de nødvendige penge hjem til forskernes projekter.

– Vi skal have stærke forskere, der kan blande sig og vinde penge i de internationale konkurrencer. Desværre er det sådan, at det næsten ikke kan lade sig gøre at drive forskningsbaseret undervisning for STÅ-taksterne alene – her tænker jeg specielt på størrelsen af STÅ-taksterne på de såkaldt ”tørre” områder. Der er brug for basismidler og eksterne midler til at sikre det fornødne forskningsmæssige grundlag for uddannelserne. Det, vi har brug for – i både den nationale og internationale konkurrence – er de stærke forskermiljøer, der er i stand til at levere den solide og nyskabende grundforskning, de spændende uddannelser og de mere anvendelsesorienterede forskningsdiscipliner. De stærke forskningsmiljøer får vi bl.a. gennem etablering af miljøer præget af kvalificeret forskningsledelse, forsknings- og ytringsfrihed og, ja, generelt gode rammevilkår, forklarer Søren E. Frandsen.

Foden lidt væk fra speederen

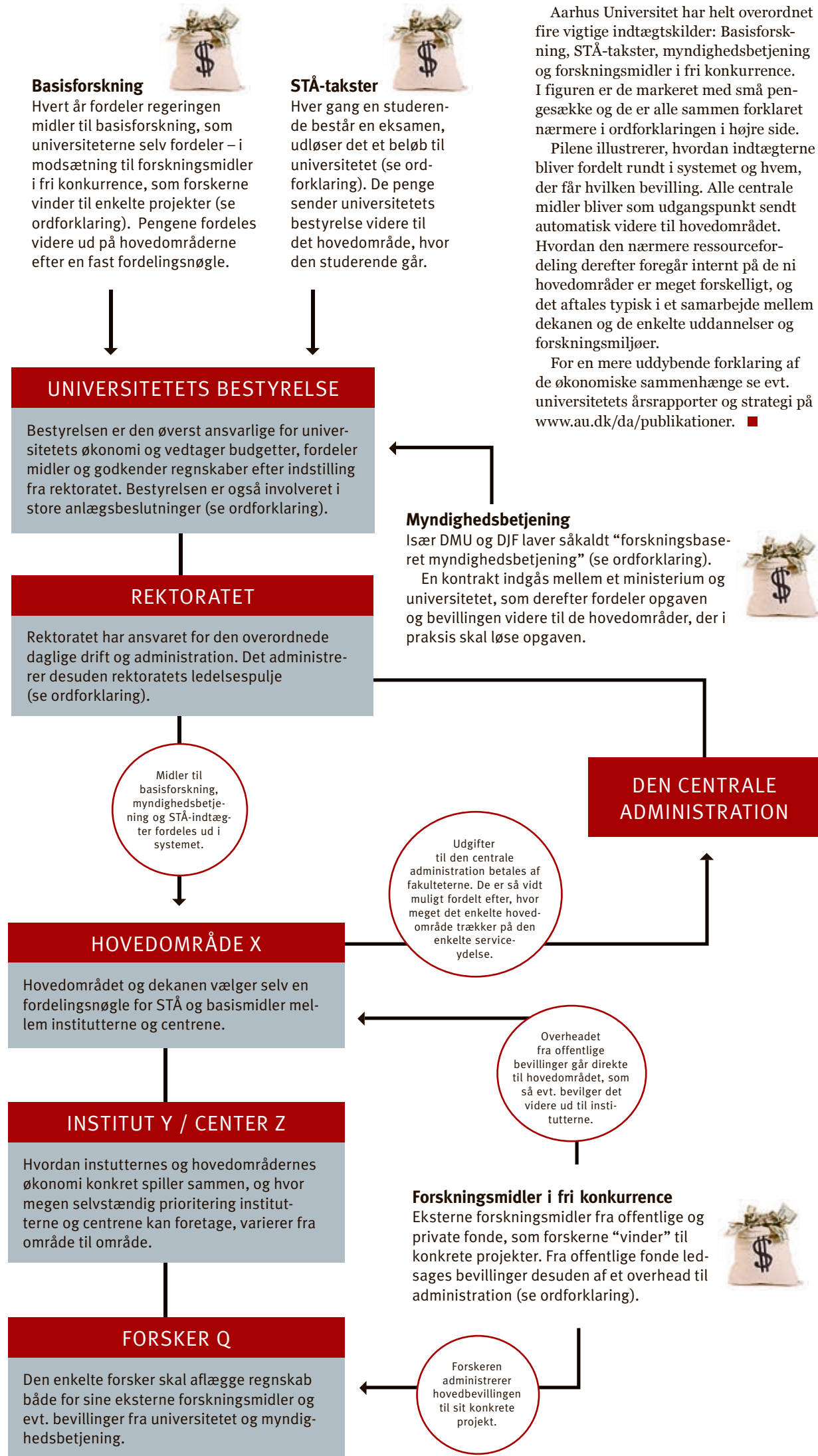
Generelt understreger Søren E. Frandsen, at han ser universitetets økonomi og organisation som stærk og sund – også selvom fusionerne naturligvis har været en voldsom udfordring.

– Selvfølgelig er der nogle ting, der skal løses på den korte bane: Forskellige kulturer, traditioner og administrative systemer skal jo spille sammen, og vi skal også have styrket samspillet mellem de faglige miljøer. Men vi er trods udfordringerne altså godt på vej, og langt de fleste af vores forskningsmiljøer er, på godt jysk, ganske godt kørende, og jeg tror, at fusionen har givet universitetet et nyt og spændende perspektiv, så vi om ti år vil se et Aarhus Universitet, der er væsentligt stærkere end i dag. Trods finanskrisen og usikkerhed om f.eks. basisbevillingernes størrelse de kommende år ser den fungerende universitetsdirektør med optimisme på AU's fremtid. Så selvom hverdagen er præget af fusionsarbejdet, økonomi og universitetets usikre rammevilkår, får det ikke sveden frem på panden hos den fungerende universitetsdirektør.

– Vi har taget foden lidt fra speederen i 2009 i forhold til året før, men vi kører fremad, og bilen har det grundlæggende godt, understreger Søren E. Frandsen. ■

Aarhus Universitets indtægter

Hvordan tjener vi vores penge, og hvordan bliver de fordelt? *CAMPUS* har forsøgt at lave en – meget forsimplet – oversigt over økonomien på Aarhus Universitet.

Kristian Serge Skov-Larsen

ksl@adm.au.dk

Det kan være svært at følge med, når fordelingsnøgler, forkortelser og forskellige administrative niveauer flyver igennem luften. Derfor har CAMPUS forsøgt at tage den pædagogiske hat på, så alle kan være med i den meget væsentlige økonomiske diskussion.

Aarhus Universitet har helt overordnet fire vigtige indtægtskilder: Basisforskning, STÅ-takster, myndighedsbetjening og forskningsmidler i fri konkurrence. I figuren er de markeret med små pengesække og de er alle sammen forklaret nærmere i ordforklaringen i højre side.

Pilene illustrerer, hvordan indtægterne bliver fordelt rundt i systemet og hvem, der får hvilken bevilling. Alle centrale midler bliver som udgangspunkt sendt automatisk videre til hovedområdet.

Hvordan den nærmere resourcefordeling derefter foregår internt på de ni hovedområder er meget forskelligt, og det aftales typisk i et samarbejde mellem dekanen og de enkelte uddannelser og forskningsmiljøer.

For en mere uddybende forklaring af de økonomiske sammenhænge se evt. universitetets årsrapporter og strategi på www.au.dk/da/publikationer. ■

ORDFORKLARING

Overhead

Når en forsker "vinder" offentlige midler i fri konkurrence, følger der som regel et såkaldt overhead med. Det er midler oven i bevil-lingen, som skal bruges til f.eks. administration, bygninger og lys og varme. Alle offentlige bevil-linger givet efter 1. januar 2009 har et overhead på 44 procent. Det vil sige, at hver gang en forsker får bevilget 10 millioner, følger der 4,4 millioner med oveni til de mere faste udgifter.

Næsten ingen private fonde giver overhead – her skal bevil-lingen snævert bruges til det, den er givet til, hvilket reelt betyder, at universitetet selv ofte må betale for udgifter til bygninger, drift og andre faste udgifter.

Forskningsbaseret myndighedsbetjening

Især Danmarks Miljøundersø-gelser og Det Jordbrugsviden-skabelige Fakultet laver såkaldt "forskningsbaseret myndigheds-betjening". Det kan f.eks. være at udarbejde en vandmiljørapport for Miljøministeriet eller lave særlig forskning for ministerierne, og rent praktisk indgår universitetet en kontrakt med det relevante mi-nisterium. Kontrakten indeholder både betaling for konkrete forsk-ningsopgaver og basisforsknings-midler, så universitetet/hovedom-råderne kan etablere og fastholde et forskningsmiljø, der er klædt på til at løse de konkrete opgaver. Be-villingerne indeholder desuden et overhead til administration m.v.

Bestyrelsen

Det er universitetets bestyrelse, der er ansvarlig for den samlede økonomi, og den vedtager budget-terne efter indstilling fra rektoratet og er desuden involveret i beslut-ninger om større anlægsprojekter. Budgettet består af en række un-derordnede budgetter for hoved-områderne og de fælles afdelinger, som selvfølgelig skal nå sammen under et. Hvordan fordelingen konkret foretages, aftales typisk i en forhandling mellem dekanerne og rektoratet.

Rektoratets ledelsespulje

Rektoratets ledelsespulje er en pulje, som rektoratet primært bruger til strategiske satsninger som eksempelvis Humaniorapla-nen, etablering af uddannelser ved de nye hovedområder eller andet, som det kan være svært at finansiere via den daglige drift. Puljen, finansieres dels ved en be-villing direkte fra Videnskabsmi-nisteriet, dels ved en fast promille af indtægten på basisbevillingen og dels ved renteindtægterne fra universitetets likviditet.

STÅ-takster

Universiteterne får penge til ud-dannelserne efter taxametersys-temet, hvor beståede eksaminer regnes om til såkaldte "studen-terårsværk" eller STÅ. Alt efter hvor udgiftskrævende et studium er – om det f.eks. kræver labora-torieudstyr – udløser hvert STÅ et politisk fastsat beløb til universi-tetet, hver gang studerende består nok eksaminer. STÅ-taksterne for de enkelte uddannelser i 2009 kan findes på www.ubst.dk ved at søge på "takstkatalog".

Basisforskning

Hvert år fordeler Videnskabsmi-nisteriet midler til basisforskning ud til universiteterne, som så selv prioriterer, hvilke områder der skal tilgodeses. Basisforskningsbevil-lingerne består af to dele: en histo-risk del og en ny del.

Den historiske del er simpelt hen en videreførelse af tidligere års basisbevillinger til forskning minus 2 procent. Fik man 1 milliard i basisforskning i 2008, får man 980 millioner i 2009. De sidste to procent fordeles så efter andre fordelingsmetoder, som varierer fra år til år.

Den nye del af basisforsknings-midlerne er, når der bliver sat ekstra midler af til forskning i f.eks. globaliseringspuljen. I øjeblikket fordeles basisdelen af disse nye midler til universiteterne efter en fordelingsnøgle, hvor universite-ternes STÅ-indtægter vægter 50 procent, eksterne forskningsind-tægter vægter 40 procent, og ph.d-produktionen vægter 10 procent.

I øjeblikket forhandles der om en anderledes fordelingsmodel for basismidler, hvor nye kriterier, som f.eks. antallet af publicerede artikler kan komme til at indgå. Da universiteterne ikke har ens styrke på de forskellige foreslåede målingsområder, kan den konkrete fordelingsnøgle og de valgte kri-terier betyde gevinster eller tab på mange millioner for det enkelte universitet.

Et andet tilbagevendende dis-kussionsemne mellem regeringen og universiteterne er, hvor mange offentlige forskningsmidler der skal fordeles i fri konkurrence, og hvor mange der skal fordeles som basisforskningsmidler.

Forskningsmidler i fri konkurrence

Hvert år udbyder både regeringen, EU og en række private fonde og puljer midler i mere eller mindre fri konkurrence. De kan så søges af enkelte forskere eller forsknings-grupper til konkrete projekter. Nogle midler er øremærket til helt specifikke områder, andre er meget brede og kan søges af alle områder.

Til forskel fra basisforskningen, som universiteterne selv priorite-rer, er disse midler altså øremær-ket til det projekt, som vinder dem og kræver hele tiden nye, konkrete ansøgninger.

GRUNDFOSPRISEN 2009

- INDEN FOR DET TEKNISKE OG NATURVIDENSKABELIGE OMRÅDE

Grundfosprisen er indstiftet af Poul Due Jensen's Fond i 2001 med det formål at stimulere, anerkende og støtte national og international forskning i banebrydende, samfundsgavnige og fremsynede løsninger inden for det tekniske og naturvidenskabelige område.

Indstilling til prisen:

Enhver kan bringe kandidater til Grundfosprisen i forslag. Indstillingen består af en motivering (max. 3 A4-sider) samt et kort CV.

Frist for indstilling:

1. maj 2009.

Grundfosprisen og dens uddeling:

Prisen består af skulpturen "Be-Think-Innovate" samt et kontant beløb på 1 mio. DKK – 250.000 DKK går direkte til prismodtageren og 750.000 DKK til videre forskning inden for området.*

Motiveringen sendes til:

Grundfos Management A/S
Grundfosprisens sekretariat
Poul Due Jensens Vej 7
8850 Bjerringbro
Mrk: "Grundfosprisen 2009"

Offentliggørelse af vinder:

Prisuddelingen finder sted den 29. september 2009.

Yderligere information:

Besøg www.grundfos.dk/grundfosprisen.

Poul Due Jensen's Fond

Bedømmelseskomitéen består af koncernbestyrelsesformand Niels Due Jensen, Grundfos, bestyrelsesformand Lars Kolind, Poul Due Jensen's Fond, tidligere rektor Sven Caspersen, Aalborg Universitet, prorektor Nina Smith, Århus Universitet og professor Preben Terndrup Pedersen, Danmarks Tekniske Universitet.

*) Hvis komitéen ikke finder en egnet kandidat uddeles prisen ikke.

GRUNDFOS

Statsbiblioteket som søgemaskine

Google har ændret vores måde at søge efter information på. Det giver nye opgaver og udfordringer til et forskningsbibliotek som Statsbiblioteket.

Hans Plauborg

hhp@adm.au.dk

Det er ikke mange år siden, studerende drømte om at bo på de vestvendte kollegier i Universitetsparken alene af den grund, at så var man nabo til Statsbiblioteket. Den gule bygning med det mystiske tårn på hjørnet af Ringgaden og Langelandsgade var et omdrejningspunkt for både studerende, der mente noget med deres studier, og for forskere, der

Sådan søger du bedst

Når man søger i feltet øverst på www.statsbiblioteket.dk, giver det adgang til alle bøger og en række elektroniske og fysiske tidsskriftsartikler om et bestemt emne. Søgningen er en såkaldt fritextsøgning – det vil sige, at der søges i både titel, forfatter, emneord, udgivelsesår og evt. resumeer på én gang.

Af søgeresultaterne fremgår, om titlerne er bøger eller tidsskrifter, og om de eventuelt kan ses online.

I højre spalte på skærmen med søgeresultatet vises en række afgrænsningsmuligheder. Er det et emneord eller et konkret forfatternavn, man har skrevet? Skal materialet være tidsskrifter eller bøger, og skal materialet findes på Statsbiblioteket? Det er også muligt under "flere afgrænsningsmuligheder" at afgrænse efter bestemte klassifikationsnumre og databaser.

Af copyright-hensyn er det ikke alle tidsskriftsartikler om et emne, som kommer med i den første søgning på forsiden. De kan nås på anden vis.

Via forsidelinket "databaser" kommer man ind til en oversigt over alle de elektroniske databaser, som Statsbiblioteket har adgang til. Databaserne kan være alt fra samlinger af mange forskellige tidsskrifters artikler, baser med avisartikler eller rene leksika.

Da denne oversigt kan virke ret uoverskuelig, er det en god ide at afgrænse ved hjælp af fagoversigten i højre spalte, hvor baserne er opdelt efter studieområde.

En databasesøgning kan, alt efter databasen, enten give adgang til fulde tekstartikler, resumeer eller bare titler. Hvis man kun får en titel eller et resume, eller hvis man ønsker at finde et bestemt tidsskrift fra f.eks. en litteraturliste, kan man søge direkte på tidsskriftets titel på forsiden af hjemmesiden under punktet "tidsskrifter". Her er alle de tidsskrifter samlet, som Statsbiblioteket har adgang til.

Hvis man har brug for hjælp til en dybdegående søgning inden for ens fagområde, kan man desuden søge på "fagspecialist" i søgefeltet for at finde Statsbibliotekets fagspecialister, som kan hjælpe med de relevante søgninger.

skulle holde sig orienteret med de seneste forskningsresultater. Man skulle op på Statsbiblioteket og ind ad svingdøren for at søge information, hente bøger, læse tidsskrifter, se mikrofilm, høre radioudsendelser osv.

Måske har vi allerede glemt det, men der var en tid, hvor Google endnu ikke var hele verdens søgemaskine, og hvor viden kun fandtes i "analog" form.

Nu er det meste digitaliseret eller på vej til at blive det, og informationstilfredsstillelsen kræver kun et par dovne museklik. Mange studerende kan ikke huske, hvornår de har været på Statsbiblioteket, og der skal nok være en del forskere, der heller ikke kan huske, hvornår de sidst satte deres ben i et bibliotek. Studier begynder med en søgning på Google, og det gør megen forskning såmænd også, i takt med at de fleste videnskabelige artikler og tidsskrifter er tilgængelige online. Har Google ligefrem gjort forskningsbibliotekerne overflødige?

Eksplorative søgninger

– Nej, helt klart ikke, siger Tine Tikjøb, der skriver speciale på Afdeling for Litteraturhistorie om bibliotekernes situation og strategier anno 2009.

– Google og andre søgemaskiner har til gengæld haft en stor betydning for, hvordan vi anvender det fysiske bibliotek i dag – og hvordan bibliotekerne tænker sig selv. Især fordi internettet har været med til at bryde bibliotekernes monopol på adgang til gratis viden. Viden er tilgængelig alle steder i samfundet nu, og du kan få svar på stort set alt, hvis du slår det op på nettet. Jeg tror dog altid, der vil være et behov for fysiske biblioteker og taktile bøger. Google og andre søgemaskiner har imidlertid betydet, at nytænkning af bibliotekerne er et grundvilkår. Det paradoksale er, at biblioteksvæsenet egentlig er utrolig forandringsparat

og allerede har søsat en masse rigtig gode projekter. De er bare pokkers dårlige til at formidle det til brugerne, som stadig opfatter bibliotekerne som det diametralt modsatte af Google, nemlig gammeldags og støvede, siger Tine Julie Tikjøb.

Hans Lauridsen, der er ansvarlig for Statsbibliotekets webstrategi, konstaterer, at Google i hvert fald har vendt op og ned på folks forventninger til at søge information.

– Når folk i dag kommer til et biblioteks hjemmeside, forventer de at finde ét allround søgefelt. Her skriver de to-tre søgeord, og så regner de med, at det materiale, de skal bruge, dukker op som det første. Men de forventer også at finde noget, som kan inspirere dem i den videre søgning. Det er den store forskel fra tidligere, hvor biblioteksbrugere udelukkende lavede verificative søgninger: Har biblioteket den og den bog eller artikel? Nettets søgemaskiner har betydet, at vi forventer eksplorative søgninger, altså at vi bliver hjulpet ind i et univers af informationer, der kan inspirere os til at lede videre, siger Hans Lauridsen, der sammen med kollegerne på Statsbiblioteket har arbejdet intenst for at udvikle en webgrænseflade, der ligner den, brugerne kender fra for eksempel Google og Amazon.

Tilgængelighed på distancen

Bibliotekets rolle er fundamentalt set at organisere viden og gøre den tilgængelig. Engang var tilgængelighed lig med fysisk nærhed. I dag forventer alle tilgængelighed på distancen – og i en fart.

– I dag skal den information, folk søger, helst være tilgængelig lidt før nu. Og er informationen ikke online, finder man noget andet, der er, siger Ellen Knudsen, der sammen med Lillian Pedersen er områdeleder for Statsbibliotekets universitetsbibliotek.

Den tilgængelighed sørger Statsbiblioteket sammen med universitetet for ved sidste år at bruge 26 mio. kroner på abonnementer til onlinemateriale, som registrerede brugere direkte kan søge efter og downloade.

– Statsbiblioteket er i dag i bund og grund én stor søgemaskine, og på den måde kan man sige, at Google har flyttet vores fokus på meget

kort tid. For fem-seks år siden var vi mange, der mente, at internettets søgemaskiner var noget bras. Man fik alt muligt "skidt" med i sine søgninger. Men Google blev hurtigt meget bedre til at rankere søgningerne og finde det rigtige materiale, siger Hans Lauridsen.

Personaliseret søgning

Senest har Google med Google Scholar yderligere forbedret sin funktion som søgemaskine for relevant materiale inden for forskning og uddannelse. Hvor Google normalt rankerer sine hits efter popularitet, forsøger Google Scholar at rankere efter relevans og antal citationer i anden videnskabelig litteratur. Det samme gør Statsbibliotekets søgemaskiner, fortæller Hans Lauridsen.

Vidste du at ...

– Statsbiblioteket er grundlagt på statens opkøb af fire store private bogsamlinger samt dubletter af bøger fra Det Kongelige Bibliotek.

– At udvælge de algoritmer og den programmering, der fører til den bedste ranking, er ikke bare rendyrket datalogarbejde. Bibliotekarerne giver mange input til, hvordan programmerne skal udvikles, for det er dem, der kender brugerne. For eksempel arbejder vi på en større grad af personalisering. Det vil sige, at maskinen kender dig og dine præferencer. Er du for eksempel molekylærbiolog og søger på et emne, er du måske ikke interesseret i den jura, der måtte være om emnet. Problemet med den form for personalisering er bare, at man risikerer at fratage brugerne indflydelse. For hvem ved – måske var molekylærbiologen lige netop den dag interesseret i at finde noget om juraen på området. ■

Foto: Jesper Rasmussen/AU-foto

Bibliotekets tre typer

Statsbiblioteket er for alle. Men mens nogle kun kommer for at hente og aflevere bøger, kommer andre hver dag og har nærmest en fast plads på læsesalen.

Gitte Bindzus Knudsen

gbk@adm.au.dk

Hvordan bruger du Statsbiblioteket? Dit svar kan fortælle, hvilken type biblioteksbruger du er: Om du er en *drive-in-bruger*, en *arbejdsbi* eller en *biblioteksentusiast*.

I rapporten *"Det hybride bibliotek set med brugernes øjne"*, der er udarbejdet for en række universitetsbiblioteker i Danmark, defineres disse tre typer som værende de tre typiske brugere af landets universitetsbiblioteker. Og typerne findes bestemt også på Statsbiblioteket, bekræfter informationsarkitekt Michael

Poltorak Nielsen, der har været med til at udarbejde rapporten. Han fortæller, at typerne er brugt i Statsbibliotekets nye strategi, hvor der især sættes på *drive-in-brugeren*.

Denne gruppe er ifølge informationsarkitekten også den største. *Drive-in-brugerne* kommer kun på biblioteket for at aflevere eller hente bøger. De er hurtigt inde og ude igen og kendes ved, at huen eller cykelhjelmene ofte bliver på hovedet, mens de lige tager turen gennem svingdøren ind og ud igen. De kender nærmest ikke til de øvrige tilbud, som biblioteket har.

Den næststørste gruppe er *arbejdsbierne*. De kommer på biblioteket flere gange om ugen for at arbejde. De findes på læsesalene og i grupperum ofte begravet i en bog eller midt i en faglig diskussion med den øvrige læsegruppe. De bruger det fysiske bibliotek som deres arbejdsplads, men derudover bruger de ikke mange af bibliotekets tilbud – dog kan kantinens tilbud nok lige lokke, når sulten melder sig.

Den sidste og klart mindste gruppe er *biblioteksentusiastene*. Denne gruppe kender til alle de tilbud, biblioteket har. Biblioteksentusiastene ved, hvad en fagreferent er, og at bibliotekets hjemmeside kan bruges til andet end blot at søge bøger. Ofte kender de også bibliotekspersonalet personligt og bruger dem flittigt i deres søgen efter nye informationer. ■

En ægte biblioteksentusiast

Siden Statsbiblioteket åbnede første gang på sin nuværende adresse, er Ib Johansen næsten kommet der hver dag. Dengang var det som studerende på universitetet.

Biblioteksentusiast Ib Johansen på Madsens Bænk, som han i sin tid selv var med til indvielsen af.

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Gitte Bindzus Knudsen

gbk@adm.au.dk

– Jeg kommer gerne en gang om dagen. Jeg skal altid lige tjekke, om der er kommet nogen af de bøger, jeg har bestilt, fortæller den 71-årige biblioteksentusiast, der denne dag, hvor *CAMPUS* mødte ham, måtte gå tomhændet hjem.

Ib Johansen begyndte sin gang blandt de mange bøger på Statsbiblioteket tilbage i 1960'erne, hvor han som ung studerede litteraturhistorie. Han husker derfor også, da Statsbiblioteket i 1963 flyttede fra sin gamle adresse på Vester Allé til den nuværende på hjørnet af Ringgaden og Langelandsgade.

Siden har han brugt biblioteket meget som forsker samt i forbindelse med sin undervisning på det tidligere Engelsk Institut. I dag bruger han det som emeritus mest i forbindelse med forskellige projekter. Hans igangværende projekt omhandler forfatteren Edgar Allan Poe, der ville være blevet 200 år den 19. januar i år.

Blev lukket inde på et bibliotek

Ib Johansen er vild med bøger. Så vild, at han engang blev lukket inde på et bibliotek, da han ikke havde opdaget, at det havde lukket i mellemtiden.

– Det skete engang på Bodleian Library på Oxford Universitet i England. Jeg havde slet ikke opdaget, at de lukkede, og da jeg så ville ud, var dørene låst. Så jeg blev nødt til at ringe til politiet, så de kunne få en vagt til at komme og lukke mig ud, fortæller han med et smil og konstaterer, at det nok ikke ville ske her.

– Her er dørene automatiske, så her kan man altid komme ud.

Æresbruger

Med 50-70 bøger hjemme ad gangen er Ib Johansen sandsynligvis en af de flittigste brugere af sit lånerkort til Statsbiblioteket. De mange lånte bøger afholder ham dog ikke fra at have en enorm bogsamling derhjemme, og samlingen er efterhånden blevet så stor, at han har måttet leje et ekstra kælderværelse,

da pladsen i lejligheden ikke længere rakte.

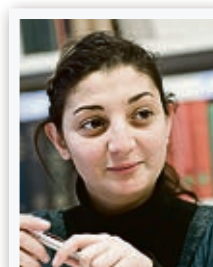
Ud over at låne stakkevis af bøger bruger Ib Johansen også bibliotekets mange databaser. Nogle af dem har han også adgang til fra sit kontor i Nobelparken, men enkelte skal han over på den anden side af Ringgaden for at nå.

Han er derfor heller ikke i tvivl om, at han ville savne biblioteket, hvis det en dag lukkede i en længere periode.

– Jeg ville savne at komme og slå tingene efter. Og jeg ville også savne at hente bøger. Når jeg mangler noget, kan jeg også altid spørge bibliotekarerne, og det ville jeg også savne, siger han.

At Ib Johansen næsten er æresbruger af biblioteket blev bevist, da han for nogle år siden blev bedt om at være den første bruger af det nye udlånssystem, og det gjorde han selvfølgelig gerne.

– Jeg synes, biblioteker er fascinerende. Det er et sted, hvor man har samlet viden i årtusinder. Lige siden biblioteket i Alexandria har man læst og slået op i bøgerne, ligesom man gør det her i dag. ■

Arbejdsbien

Merna Jaurji
Læser molekylærbiologi på 1. semester

– Vi bruger biblioteket til gruppearbejde og til at læse til eksamen. Når der er eksamen, er vi her næsten hver dag,

fortæller Merna Jaurji, som sammen med sin gruppe er i gang med at læse til den fjerde eksamen på første semester af molekylærbiologi.

– Vi sidder her, fordi der er de faciliteter, vi skal bruge, og fordi her er stille. Hvis vi sidder hjemme, bliver vi forstyrret af fjernsyn og musik, men her motiverer vi hinanden, fortæller hun fra gruppens arbejdskrog på 1. sal.

Stedets bøger bruger de ikke ret meget – der har de nok i dem, der hører til studiet. Men kantinen bliver flittigt brugt.

– De tjener vist godt på os her i eksamensperioden! udbryder hun med et smil.

Drive-in-brugeren

Anders Herfelt
Læser filosofi på 2. år

– Jeg kommer her kun for at låne bøger. Jeg bestiller dem fra min egen computer, og så henter jeg dem, fortæller Anders Herfelt, der læser filosofi.

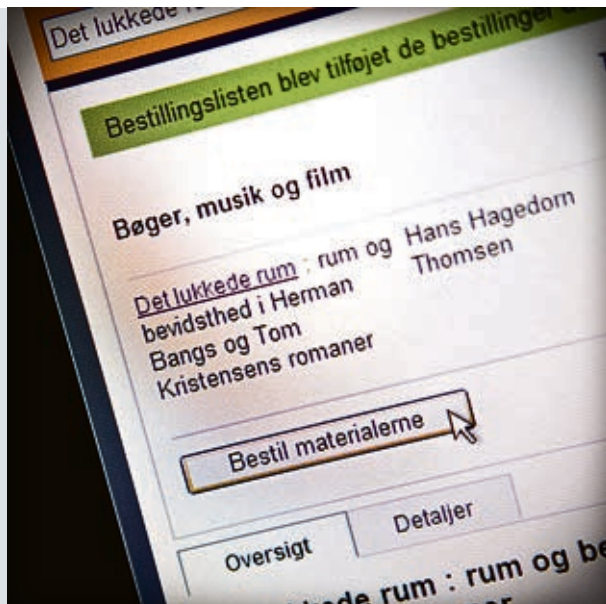
Han indrømmer, at han derfor ikke har brugt meget af sin studietid på biblioteket og heller ikke kender meget til bibliotekets andre tilbud. Det er dog noget, der måske vil ændre sig i den nærmeste fremtid:

– Jeg skal faktisk til at bruge biblioteket mere. I dag skal jeg se en dvd, som man skal se her og ikke må låne med hjem, og jeg har også planer om at bruge læsesalen noget mere.

BAG OM BOG-BESTILLINGEN

Statsbiblioteket adskiller sig fra stort set alle andre biblioteker, ved at samlingen simpelthen er for omfattende og kostbar til, at lånerne selv kan gå og tage bøgerne ned fra hylderne. Men hvad sker der egentlig, når man trykker på bestillingsknappen? Vi har fulgt en bog fra det første tastetryk, til den ligger sikkert i lånerens taske.

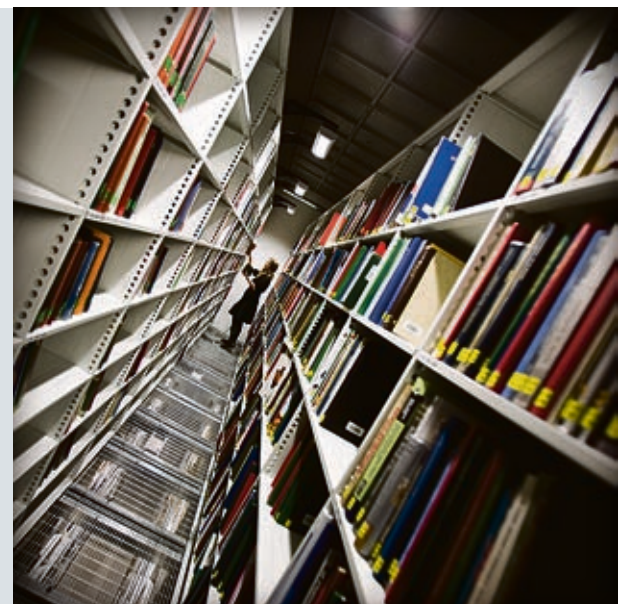
Fotos: Jesper Rals/AU-foto

Bestillingen

Når man som låner har fundet det ønskede materiale i databasen og har sendt sin bestilling af sted, bliver der automatisk sendt besked til det arkiv, hvor materialet står.

Statsbiblioteket har i øjeblikket arkiver tre steder: på selve biblioteket, hvor langt hovedparten af materialerne står, i det nyindrettede lager i Skejby, som både huser bøger og den store avissamling, og i Brabrand, som især har en række sjældent udlånte bøger.

Fagreferent, hvad er det?

På Statsbiblioteket findes der en række servicer, som mange ikke kender til. En af dem er muligheden for at bruge stedets fagreferenter, der kan hjælpe med at søge informationer inden for helt specifikke fagområder.

Af Gitte Bindzus Knudsen

gbk@adm.au.dk

Et besøg på Statsbiblioteket kan sagtens klares uden at tale med nogen. De bestilte bøger står klar på hylden, og ind- og udlån kan man selv ordne på de dertil opstillede maskiner.

Alligevel er der en stor stab af bibliotekarere ansat på stedet, og de hjælper hjertens gerne med at finde de helt rigtige informationer. En mindre gruppe af de ansatte er såkaldte fagreferenter. De er uddannet inden for det felt, som de hjælper med informationssøgning i, og de kan derfor være rigtig nyttige i forbindelse

med større opgaver.

En af dem er Filip Kruse, der er ekspert i jura, sociologi og statskundskab.

– Det kan være svært at finde de rette informationer og tekster, hvis man ikke har prøvet det før eller ikke ved, hvor man skal søge. Jeg har for eksempel hjulpet en, der søgte noget om ”struktur aktør problematik” inden for sociologi. Hvis man søger på de almindelige søgemaskiner, finder man kun det, der handler direkte om de tre søgeord. Problemet er bare, at udtrykket ”struktur aktør problematik” kun er blevet brugt de seneste 25 år, så der kan jeg gå ind og give tips til, hvordan man kan finde ting i relation til selve emnet. Der kan vi dække et fagligt hul, som søgemaskinerne ikke kan klare. Samtidig kan vi give brugerne et overblik, og vi bliver nærmest en slags GPS for dem i informationsjunglen, fortæller Filip Kruse, der selv er cand.rer.soc. og cand.mag. i samfundsfag og kommunikation samt tidligere lektor i socialpolitik.

Mange af de henvendelser, han får, er fra studerende, der er i gang med en større opgave eller deres bachelorprojekt eller speciale. Han understreger dog, at man kan få hjælp til alle typer opgaver, og at biblioteket har eksperter inden for nærmest alle områder.

– Det er en service til AU’s studerende og ansatte. Mange ved ikke, at denne service findes, og de fleste bliver især også overraskede over, hvor meget vi rent faktisk hjælper, siger Filip Kruse.

”Spørg Statsbiblioteket”

Det er heller ikke helt ligetil at komme i kontakt med fagreferenterne, men stiller man et spørgsmål gennem ”Spørg Statsbiblioteket” på Statsbibliotekets hjemmeside, eller henvender man sig hos bibliotekarerne på biblioteket, er det muligt at nå igennem til dem, og ifølge Filip Kruse hjælper de hellere end gerne.

En af dem, han hjælper i øjeblikket, er en studerende, der er i gang med sit speciale. Hun henvendte sig, da hun følte, at hun var kørt ind i en informationsmur og ikke kunne finde mere materiale.

– Jeg har så meget på nogle steder og databaser, hvor hun kan søge videre. Der har hun fundet noget, men hun er

Mediesamling med det hele

Statens Mediesamling på Statsbiblioteket er landets mest omfattende arkiv over danske medier. Og Asger Christiansen er en af de flittigste brugere.

Af Kristian Serge Skov-Larsen

ksl@adm.au.dk

Den første danske avis fra 1666, Jes Dorfs første nyhedsudsendelse fra 1988 eller Ritzaus sidste telegram fra i går.

Statens Mediesamling, som har til huse på Statsbiblioteket, har en omfattende samling af danske medier – radio, tv og aviser – og det omfattende materiale kan frit bruges af alle, der vil kigge i gamle nyheder. Det nyeste ligger i elektronisk form på dvd eller harddisk, det ældste kan ses på mikrofilm og papir, og det hele findes i en sikker kopi for eftertiden.

Jernbaner i Thisted

En af de flittige brugere er Asger Christiansen. Han er fritidshistoriker, har skrevet flere bøger og arbejder i øjeblikket på en ny om den nu nedlagte jernbane mellem Thisted og Fjerritslev. Han kigger blandt andet på, hvad jernbanen betød for byerne omkring den, og her bruger han de gamle aviser aktivt.

– Aviser er ikke primærkilder, og man kan ikke lave historisk forskning alene på baggrund af dem. Men de er gode til at sætte kød, blod og forklaringer på begivenheder, man allerede kender i forvejen fra andre kilder, forklarer han.

Da CAMPUS forstyrrer ham, sidder han bøjet over mikrofilmen med *Thisted Amts Avis* fra 16. september 1931, og den, mener han, er et godt eksempel på, hvad aviser kan.

– Jeg kender allerede tidspunktet for den årlige generalforsamling i jernbaneselskabet, og fra regnskabet ved jeg, at de regnede med mindre omsætning i det kommende år. Men af journalistens generalforsamlingsartikel kan jeg se, at de økonomiske problemer blandt andet skyldes, at Thisted Amt vil give tilskud

til rutebiler, som derfor tager passagerer fra toget. Den slags kan det være svært at finde i andre kilder, forklarer han.

Nye aviser er online

Siden Asger Christiansen kom første gang på biblioteket i 1978, er meget blevet lavet om. Den traditionelle avissamling er blevet udvidet med en tv-samling, en radiosamling og ikke mindst er en stor del af de nyere danske dagblade og fagmedier nu tilgængelige online via fuldtekst-databasen Infomedia.

Hans egen begejstring over den traditionelle

avissamling er dog intakt efter 30 år.

– Man kan bestille en avis fra 1871 og have den gratis til gennemsyn et par timer efter. Det er simpelt hen fantastisk service. Det eneste problem med at kigge i gamle aviser er, at man altid bliver indfanget af alle mulige andre historier end dem, man burde læse. Det er svært at koncentrere sig om jernbaner i Thisted, når forsiden slår fast, at dr. Livingstone er blevet fundet i Afrika, smiler Asger Christiansen. ■

◀ Bibliotekaren leder

En bibliotekar går ud på hylden og finder den ønskede bog. I dette tilfælde står den på de ultramoderne bogreoler i Skejby, der kan køres sammen på skinner for at spare plads. Begynder hylderne at køre, mens en bibliotekar står derinde, sørger både fotoceller og de svage motorer for, at det er ganske ufarligt.

◀ Bogen findes

Bøgerne på Statsbiblioteket er opstillet efter de to numre på bogryggen. Det første angiver størrelsen, så bøger med samme højde kan sættes sammen for at spare plads. Det andet angiver anskaffelsestidspunktet. Så bøgerne står ikke opstillet i alfabetisk orden som på almindelige biblioteker.

▶ Bogen pakkes

Medarbejderne pakker bogen ind, så den er klar til transport til Statsbiblioteket. I gamle dage kørte en vareelevatør i pendulfart i bogtårnet, så bibliotekarere på vagt med telefoner på hver etage kunne tage imod telefonbestillinger og hurtigt sende bøger ned til skranken.

Et af de første overblik over verden og Danmark nogensinde – og et af de tidligste eksempler på biblioteksteknologi. Begge fra Statsbibliotekets samling af sjældne bøger.

Bogperler af den fineste slags

Statsbiblioteket rummer en samling af yderst sjældne og værdifulde bøger. *CAMPUS'* bogelskende studentskribent er taget på tur i gemmerne.

Af Louise Debois

ldn@adm.au.dk

Jeg føler mig nærmest hensat til en af scenerne i *Rosens Navn* – der, hvor Sean Connery går på opdagelse i klosterbiblioteket og finder Aristoteles' forbudte bog om komedier – da direktøren for Statsbiblioteket, Svend Larsen, leder mig mod den boghistoriske samling. Dybt nede under foyeren, der er fyldt med eksamenstravle studerende, bag topsikrede, digitaliserede kompaktreoler gemmer bogperlerne sig. Svend Larsen finder tre bøger frem, og selv om de er meget velholdte, afslører det let lasede omslag og de gulnede papirsider, at de alligevel må have nogle år på bagen.

Atlas Novus

Foran mig ligger et verdensatlas, der er vurderet til 300.000 kroner. For et enkelt bind vel at mærke. Og dem er der 6 af. Det er hollænderen Johannes Blaeu, der som en af de første

nogensinde satte sig for at kreere et overblik over verden, sådan som den så ud i 1650. Vi slår op på kortet over Danmark. Selv om Jylland er lidt tyk og Langeland har form af et stort L, er det imponerende, så præcist det er. Informationsgraden fejler heller ikke noget. Om København står der, at den "ikke kun er hovedstad i Sjælland, men i hele Danmark". Farverne er stadig ultraskarpe på de detaljerede, håndkolorede illustrationer. Svend Larsen fortæller, at papir fra før slutningen af 1800-tallet er meget holdbart, fordi det blev fremstillet af klude, og er langt mere modstandsdygtigt end papir af træflis, som blev foretrukket efter 1800-tallet.

Læsemaskinen

I 1588 besluttede en mand med en livlig fantasi at skrive en bog om, hvordan man fremstiller en såkaldt læsemaskine: en stor anordning til at lægge opslåede bøger på, så det er muligt at læse i flere bøger på én gang (se billede).

Bogen er spøj, men ikke desto mindre meget kostbar. Den er et af de tidlige eksempler på biblioteksteknologi, forklarer Svend Larsen, da jeg kigger skeptisk på illustrationen af det store instrument. Jeg får da også at vide, at det mere er et udtryk for en skæg fremtidsfantasi end en seriøs opfindelse, og den blev kun bygget i ganske få eksemplarer. Men fantasi på formel kan tilsyneladende betale sig: Når en af de få udgaver af bogen er til salg, indbringer den mellem 200.000 og en kvart million kr.

Videnskabshistorisk paradigmeskift

I dag er det uomtvisteligt, at solen er centrum i vores solsystem. Sådan har det bare ikke altid været. *De revolutionibus orbium coelestium* – Nikolaus Kopernikus' originale bog fra 1543 er det sidste værk, jeg ser. Det er i denne bog, han kommer med den dristige påstand, at jorden drejer rundt om solen og ikke omvendt. Det heliocentriske verdensbillede første vidnesbyrd virker fredssommeligt, som det ligger der i kælderen under Statsbiblioteket, og det på trods af, at det har været genstand for heftig debat i århundreder.

Bogen blev også hurtigt sat på den katolske kirkes liste over forbudte bøger, og den ucen-

surede udgave blev først fjernet fra listen i 1835. I Norden findes kun fire eksemplarer af originaludgaven.

Med en wow-fornemmelse ser jeg kompaktreolerne lukke foran mig. Turen er slut, og vi begynder opstigningen til foyeren. Svend Larsen fortæller, at det er alder, håndkolorede illustrationer og sjældenhed, der gør en bog værdifuld. Og selvom bøgerne i samlingen ikke går helt tilbage til Aristoteles' tid, så kan mindre nu også gøre det. De andre medlemmer af *CAMPUS*-redaktionen kigger mærkeligt på mig, da jeg kommer tilbage og deler min uforbeholdne begejstring.

Nå, ja – bare fordi man er en anelse bibliofil. ■

Vidste du at ...

— det dyreste eksemplar, der er forsvundet fra Statsbibliotekets samlinger, er et eksemplar af et blad fra KFUM-spejderne i Silkeborg. Det bragte i 1930'erne Asger Jorns første linoliumssnit. Bladet var udlånt til et andet bibliotek, hvorfra en låner solgte det. Statsbiblioteket købte det senere tilbage for 65.000 kr.

Fotos: Jesper Rais/AU-foto

Transport til biblioteket

To gange om dagen kører biler frem og tilbage med materiale mellem de fjerne arkiver og selve Statsbiblioteket. Fordi samlingen er blevet så stor, at en del af bøgerne er flyttet ud, har det også været nødvendigt for biblioteket at sætte ekspeditionstiden for materialerne op, så det i dag kun er bøger bestilt inden klokken 12, der kan hentes samme dag.

Bøgerne ankommer og sorteres

I gården bag Statsbiblioteket bliver de mange materialer kørt ind og sorteret. Statsbiblioteket er desuden det nationale depotbibliotek for landets folkebiblioteker, så hvis skolebiblioteket i Thisted eller folkebiblioteket i Randers ikke har en bestemt bog, kan de få den tilsendt til udlån fra Århus.

Sønderjysk kagebord på Statsbiblioteket

Frit valg mellem minimum 50 slags kage i alle farver, smagsvarianter og størrelser. Det er tilbuddet den 29/1, hvor Statsbibliotekets kantine for tiende år i træk arrangerer stort sønderjysk kagebord, og hvor studerende og ansatte kan komme forbi og fylde tallerknen med lækkerier, der formentlig alle sammen koster et par ekstra timer i fitnessklubben.

– Der er ikke nogen anden anledning til arrangementet end kærlighed til kage, men det er jo også godt nok, siger René Kristensen, som er daglig leder af Statsbibliotekets kantine, og han håber at tiltrække så mange kageentusiaster som muligt til spisningen.

Kagerne er på bordet fra 11.45 til 14.00, og det koster 20 kroner per person at få lov til at fylde en tallerken.

Vanddrøp i arkivet

Hvis der er to ting, der ikke har det så godt sammen, så er det vand og bøger.

Så når regnvandet pludselig drypper ned i Statsbibliotekets kælder, hvor hylderne med de allermest følsomme arkivalier står, er det virkelig noget, som kræver mere end almindelig resolut handling. Og da kældrene ligger under både bibliotekets parkeringsplads og de grønne områder mellem flere af Universitetsparkens kollegier, planlægger Statsbiblioteket at skrælle både græsset og asfalten af for at finde hullerne og stoppe det indtrængende vand.

Områdeleder Eva Fønss-Jørgensen er absolut ikke glad for situationen.

– Det er skrækeligt. Og så drypper vandet ind lige der af alle steder, hvor de mest skrøbelige materialer står. Vi havde lige indrettet et helt nyt klimastyret rum for netop at passe rigtig godt på vores ting, så derfor er vandet noget af en bet, forklarer hun.

Hvorfor det pludselig drypper ned i det nye sikringsrum, hvor blandt andet spolebånd, dvd'er og særligt kostbare bøger er opbevaret, er der ingen, der ved endnu. Men en formodning er, at jorden simpelt hen har rykket sig, efter at den tonstunge avissamling blev flyttet til det nye lager i Skejby, så nyopståede sprækker i betonloftet får regnvand til at sive ned.

Indtil nu er ingen materialer kommet noget til, men den nuværende løsning, som blandt andet inkluderer lange rækker af spande og plastikoverdækning, hvor dryppene er værst, er absolut ikke en holdbar løsning, forklarer Eva Fønss-Jørgensen.

– Vi er rigtig kede af, at det i en periode kommer til at gå ud over det æstetiske udtryk i Universitetsparken og bliver en gene for især kollegianerne, men vi bliver nødt til at gøre noget for at sikre os, at materialerne bliver bevaret. Så vi håber meget på alles forståelse, også selvom vi kommer til at fjerne det meste af græsplænen, siger hun. ■

Alt fra FN og EU – og det meste fra Folkeforbundet

Statsbiblioteket er ikke bare bøger og tidsskrifter. Arkivgemmerne har også en lang række specialsamlinger og er blandt andet dokumentationscenter for EU og depotbibliotek for FN. Det betyder, at alle dokumenter fra de to organisationer siden henholdsvis 1973 og 1946 kan lånes til læsesalen for nærmere studier. Samlingen af FN-dokumenter bliver regnet for en af Nordeuropas fineste, fordi den er så komplet, og selvom alle nyere dokumenter i dag findes elektronisk, skal man regne med at skulle bladere i originaldokumenterne, hvis man bare vil lidt tilbage i historien. Og hvis interesserne går endnu længere tilbage, kan Statsbiblioteket også klare det, da biblioteket også har mange akter tilbage fra mellemkrigstidens Folkeforbund på hylderne.

Tina Kjær, Tuborg Squash – og alle reklamer derimellem

Hvad enten man vil gense de to modne frugter, som Tina Kjær og Jolly Cola ikke mente du kunne modstå, eller høre Finn Nørbygaard forsøge at sige ”Skwaaasz”, så er det nu muligt via Statsbibliotekets nye adgang til en lang række gamle danske reklamefilm. Filmene kan søges via hjemmesidens søgefelt, og ønsker man et søgeresultat med reklamefilm, kan det vælges i højrespalten i resultatoversigten. For at kunne se og downloade filmene skal man være studerende eller ansat ved Aarhus Universitet.

Lettere adgang til digitalt materiale

Alle forskere og studerende kender til irritationen over igen og igen at skulle oprette sig som bruger for at få adgang til forskellige webtjenester. Nu skal et nyt adgangssystem, WAYF – Where Are You From – gøre det lettere for ansatte og studerende ved universitetet at få adgang til digitalt materiale, som er omfattet af en eller anden form for adgangsbegrænsning. Det nye adgangssystem indebærer, at hjemmesiden www.wayf.dk fungerer som et forbindelsesled mellem en forsknings- og uddannelsesinstitution og en række eksterne tjenester, som institutionsbrugere benytter. For brugeren betyder det, at man kan nøjes med ét login – det, man bruger, når man logger ind på universitetets selvbetjening – hvorefter man har autorisation til de WAYF-registrerede tjenester. Det gælder for eksempel Statsbiblioteket, der har en lang række digitale materialer, som studerende og ansatte ved Aarhus Universitet har adgang til. Via et WAYF-login er der for eksempel adgang til bibliotekets samling af danske biografreklamer fra 1955-1995 samt reklamefilm fra TV2 fra 1988 til 2005. Se mere på www.wayf.dk

VOXPOP

Hvilke fordele er der ved at sidde på Statsbiblioteket og læse?

Christian Greve
nordisk, 5. semester

Jeg vælger tit at sidde ude og læse, så jeg ikke bliver fristet af fjernsynet derhjemme. Det er første gang, jeg læser på

Statsbiblioteket, men jeg tror, at jeg vil bruge det mere i fremtiden, fordi man er ret anonym her. Der er ikke så store chancer for at støde på folk, jeg kender, så jeg bliver distraheret.

Mathilde Nielsen
jura, 5. semester

Det er dejligt at arbejde på Statsbiblioteket, for der er en hyggelig og afslappet atmosfære. Man

kan sidde i strømpesokker og komme med grimt hår, hvis det er det, man vil, i stedet for pænt tøj og høje hæle, som mange går rundt i på Jura. Og så bliver man ikke distraheret, som hvis man sidder hjemme.

Julie Alsø og Mads Kryger Frandsen

statskundskab, 5. semester

Julie: Jeg bruger Statsbiblioteket, når jeg laver opgaver. Det er dejligt at have adskilt sin arbejdssfære og sin privatsfære, når man har en lille lejlighed.

Mads: Det er oplagt at sidde her, når man laver opgaver, fordi man kan søge efter bøger og hente dem samme dag.

◀ Bøgerne skannes og sættes frem

Når bøgerne ankommer til sorteringsrummet i Statsbiblioteket, bliver de skannet, så låneren automatisk får besked om, at vedkommendes materiale er klar til udlån. Derefter bliver bøgerne tildelt et afhentningsnummer efter ankomstdag og sat frem på afhentningshylden.

◀ Afhentning

Lånerne printer selv deres bestillingsseddel med afhentningsnumrene og finder deres materialer.

Nogle materialer på Statsbiblioteket kan lånes med hjem, andre kan kun bruges på læsesalen, mens f.eks. tidsskriftsartikler nogle gange kopieres, så kopierne kan udleveres direkte til låneren.

Statsbiblioteket i billeder

Begravet i bøgerne

Statsbiblioteket har i alt 200 læsepladser, som hver dag bruges af studerende, der har brug for et sted til koncentreret arbejde. Derudover byder de mange kroge og hjørner på en række gruppearbejdspladser, hvor det er tilladt både at snakke, skrive og læse.

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Byens bedste udsigt

Fra bogtårnets øverste altan kan man på en god dag se til både Djursland, Samsø og Fyn. Men selv på en grå regnvejrsdag, som da *CAMPUS* overvandt højdeskrækken og den smalle altan, er udsigten intet mindre end spektakulær. Toppen af tårnet har i øvrigt en østvendt åbning, så luftmeldekorpsset under den kolde krig kunne holde øje med fjendtlige fly.

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Nyt og gammelt

Fra den øverste etage i det høje bogtårn til det dybeste hjørne i de fjerne kældre er Statsbiblioteket fyldt med bøger. Nogle står tæt på gammeldags træhylder, andre er opstillet i fugtsikre papkassetter, mens de fire kældre, som rækker langt ud under Universitetsparken, er fyldt med nye, flytbare reoler, der kører på små skinner i gulvet og loftet. Når bibliotekarerne skal bruge en bog, trykker de bare på tastaturet, så hele sektionen rykker sig, og en smal hyldegang åbner sig der, hvor man skal bruge den.

Sidste forsvarslinje

Statsbibliotekets servere brøler i et virvar af blinkende dioder, spindende harddiske og sammenfiltrede ledninger. Computere, hvis lagerplads bliver målt i terabytes, skal holde styr på alt fra tusindvis af søgninger til det store arkiv over online-materialer. Og et batteri på størrelse med en dagligstue sikrer de it-ansvarlige 30

minutters respit, hvis strømmen pludselig bliver afbrudt.

En gammel udslidt Nokia er dog den komplekse og hypermoderne computerhardwares sidste forsvarslinje. Går noget helt galt, bruger systemet den til at sende en sms om, at det har brug for hjælp hurtigst muligt, og så handler det bare om at være klar til at træde til – døgnet rundt.

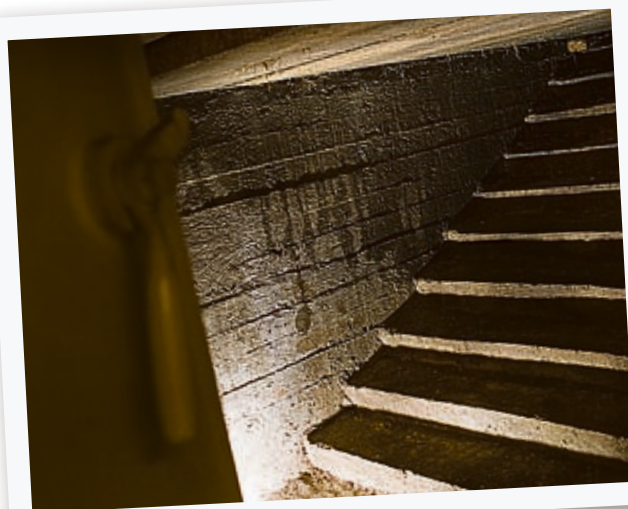

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Et sikkert rum til altertavlerne

Bogtårnet blev tegnet og opført i besættelsens skygge. Derfor indeholder kælderen stadig et bombesikkert sikringsrum, hvor blandt andet domkirkens altertavler kunne opbevares i tilfælde af en ny invasion. Den tønstunge dør med de to stållåse beskytter i dag dog kun et tomt, snævert rum, hvor man helt sikkert ikke har lyst til at blive spærret inde.

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Gamle spolebånd, filmstrimler og dvd'er

Statsbiblioteket har et omfattende radio-lydarkiv fra bl.a. de glade spolebånd-firser, da lokalradioen blev givet fri. Samtidig modtager man også via pligt-aflæringen en række dvd'er, som kan gennemses på læsesalen. To paller med gamle reklamefilm-strimler står stadig og afventer sortering og bliver også snarest katalogiseret til glæde for lånerne.

Foto: Lars Kruse/AU-foto

Hvad laver de studerendes repræsentanter i bestyrelsen?

Af Stefan G. Jacobsen,
4+4-ph.d.-studerende, Afd. for Idéhistorie

Tillykke til de to nyvalgte bestyrelsesmedlemmer, Christian Jølck og Mikael Bomholt, der i 2009 skal repræsentere ca. 35.000 studerende ved Aarhus Universitet. Bestyrelsen er øverste beslutningsorgan i sager, der dagligt berører både studerende og ansatte ved universitetet. Med så mange studerende i ryggen skulle man tro, at der ville være masser af henvendelser om punkter, der måtte tages op af de to repræsentanter ved bestyrelsesmøderne. Man ser for sig, hvordan de to repræsentanter selv koger over med indspark til, hvordan universitetet kunne blive et bedre sted, og at dette ville give sig udslag i en masse diskussioner og uenigheder med de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Desuden burde vi kunne forvente, at disse universitetspolitiske visioner sikkert løbende ville blive kommunikeret til de mange studerende.

Angående møderne i bestyrelsen, så er den hidtidige erfaring med den genvalgte repræsentant, Christian Jølck, desværre nedslående. Læser man sidste års referater, finder man næsten ingen benævnelser af Jølcks eller tidligere studenterrepræsentant Mikkel Freltoft Krogsholms beslutningsforslag, ideer eller kritik af de beslutninger, der bliver truffet. Højst fås mindre kommentarer fra de studerende, når det drejer sig om studiemiljøet. Noget af det eneste, de for alvor selv er kommet på banen med, var muligheden for at ændre bestyrelsens vedtægter, så studenterrepræsentanternes valgperiode blev forlænget fra det nuværende ene år til to år – et forslag, Jølck og Krogsholm tilsyneladende ønskede gennemført i løbet af deres valgperiode! Det viste

sig (ifølge referatet fra den 2. september 2008), at der ikke var tilstrækkelig opbakning til dette fra de forskellige studenterorganisationer, og forslaget blev droppet. Men var det virkelig den vigtigste sag for studenterpolitikkerne (og “deres” 35.000 studerende) i løbet af året? Hvad med nedskæringer (f.eks. på Psykologisk Institut), forsinkede studieordninger, øgede ansættelser af deltidsundervisere (og deres forringede forhold), mangel på forskningsbaseret undervisning, rod i studie-strukturer, store frafaldsprocenter (der bundet i andet end studiemiljøet), himmelfarende udgifter til ledelsesadministrationen, en diskussion af inddelingen i A- og B-studerende (eliteuddannelser, tidlige stipendieuddelinger som 4+4 og 3+5) osv., osv.?

Christian Jølck kan i fremtiden hente inspiration fra en kollega, studenterrepræsentant Nikolaj Bak Sørensen fra RUC's bestyrelse, der ikke er bange for at råbe op til møderne og udtrykke sin uenighed samt få den ført til protokols. Det fremgår fx af et referat, hvor Bak Sørensen selv har fået følgende tilføjelse godkendt: “Nikolaj Bak Sørensen var imod afskaffelsen af ordningen bl.a. på grund af de gode kontakter ordningen gav RUCs studerende og deres fremtidige arbejdsmarked.” Dette er ikke det eneste eksempel på Bak Sørensens reaktioner på nedskæringer og tab af rettigheder til de studerende. Sidder man som repræsentant for så mange studerende, der ikke har andre muligheder for at påvirke universitetets beslutningsprocesser, er det en pligt at kritisere og modarbejde forringelser af forholdene, uanset, hvordan situationens “tvingende nødvendigheder” bliver pakket ind af rektoratet og den øvrige ledelse.

Det virker ikke, som om at studenterrepræsentanterne på AU har levet op til dette i det sidste år. Kun én gang har Jølck og Krogsholm bedt om en ændret ordlyd (referat fra 9. juni 2008), og her drejede det sig blot om en kritisk pointe.

Onde tunger vil desuden vide, at henvendelser fra andre medlemmer af Studenterrådet i løbet af sidste år blev afvist af studenterrepræsentanterne, fordi det ville få dem til at fremstå for kritiske og negative over for de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Den slags rygter ville man som studerende sikkert være fuldkommen immun over for, hvis man kendte til repræsentanternes politiske mål for hele universitetet. Det gør vi desværre ikke, og selv under valgkampen var det svært at finde frem til de egentlige politiske brændpunkter for repræsentanterne. Det gik op i kageservering, smarte reklamefremstød og løb gennem Universitetsparken.

I en valgvideo proklamerede den anden (og nyvalgte) studenterrepræsentant, Mikael Bomholt, bl.a. stolt om sit og Studenterrådets arbejde: “Vi har stoppet nedskæringerne.” Læg mærke til datidsformen. Nu er der rent faktisk et væld af forskellige nedskæringsrunder i gang rundt omkring på universitetet, og de er bestemt ikke et overstået kapitel. Bomholt har hede drømme om idrætsfaciliteter i Universitetsparken, men lad os håbe, han i løbet af sin

Læser man sidste års referater, finder man næsten ingen benævnelser af Jølcks eller tidligere studenterrepræsentant Mikkel Freltoft Krogsholms beslutningsforslag, ideer eller kritik af de beslutninger, der bliver truffet.

valgkamp er blevet opmærksom på mere akutte sager for de mange studerende, han repræsenterer.

Der er mere end nogensinde brug for studenterpolitikere, der kan tage alle de problematiske sager op, som ellers blot ordnes administrativt af universitetets daglige ledelse. Der er behov for repræsentanter med mod til at sætte en dagsorden, der går imod tendensen til at behandle universitetet som en virksomhed, hvor vækst og sorte tal på bundlinjen er vigtigere end alt andet; til at kommunikere problemer og konflikter mellem den øvrige bestyrelse og de studerende; og måske vigtigst af alt, til at vende den udemokratiske stampe på universitetet, hvor kun ca. 16 % af de studerende stemmer.

Den lave procentdel giver os legitimitetsproblemer hos universitetsledelsen, når det overvejes, om vi skal tages med på råd. Desuden favoriserer den lave valgdeltagelse kandidater fra større fag, der kan vinde valget, blot de finder opbakning fra deres eget instituts vælgere. Bliver situationen ikke anderledes, så virker Studenterrådets nuværende opbygning dybt problematisk. Når Studenterrådet har så stor en magt ved valgene, at vinderen altid bliver en kandidat herfra, så må der stilles højere krav til repræsentanternes politiske dagsorden og “stridslyst” ved bestyrelsesmøderne. Det drejer sig om at sikre, at universitetet i det mindste bibeholder en snert af studenterdemokrati, og om at arbejde for alle studerendes fremtidige forhold på AU.

Med håb om, at flere parter vil melde sig ind i denne tiltrængte debat.

Studenterrepræsentation, der virker – uden at råbe!

Af Christian Jølck og Mikael Bomholt, studenterrepræsentanter i AU's bestyrelse, Mikkel Krogsholm, tidl. studenterrepræsentant i AU's bestyrelse

Det er en fornøjelse, at Stefan Jacobsens indlæg giver os en mulighed for at fortælle om vores virke i universitetsbestyrelsen. Forhåbentlig kan vi i samme ombæring opklare nogle af de misforståelser, hr. Jacobsen desværre lægger for dagen. Først og fremmest er det Christian Jølck og Mikkel Krogsholm, ikke Mikkel Krog Freltoft, der har siddet i bestyrelsen i 2008 – det burde man også kunne se ud fra referaterne

Vi vil som bestyrelsesmedlemmer fokusere på at gøre universitetet til et så godt et sted som muligt at være studerende. Vi har valgt en resultatorienteret strategi, da vi hellere vil indgå i det rigtige arbejde, hvor vores stemmer kan “komme i arbejde”, end stille os på hælene og “råbe op”, blot for at få vores utilfredshed arkiveret i en skuffe med “beslutningsreferater fra AU's bestyrelse”. På RUC har man valgt en mere konfronterende linje. Det har bl.a. betydet, at man nærmest har ligget i krig med rektoratet igennem længere tid. Hvor mange resultater har det mon skabt?

Omvendt kan vi se, at vores strategi virker. Studenterrådet, som vi repræsenterer, sidder med i en lang række rektorale udvalg, hvor det egentlige arbejde foregår. De forslag, der skal

godkendes i bestyrelsen, udarbejdes her. Gennem vores gode samarbejde med rektoratet og bestyrelsen sikrer vi, at forslagene har vores interesser som studerende in mente. Er dette ikke tilfældet, sørger vi for, at det bliver skrevet ind, som da vi f.eks. fik gjort studiemiljø til et højt prioriteret emne i AU's 20-års strategi. I samme ombæring kan vi nævne vores deltagelse i arbejdet med kvalitetssikring af uddannelser og måden, hvorpå vi har fået sikret, at AU snart kommer med et uhyre ambitiøst bud på, hvordan vi sikrer moderne eksamensformer.

Til orientering kan vi fortælle hr. Jacobsen og andre, at bestyrelsesreferaterne blot er beslutningsreferater, som altså intet fortæller om de processer eller diskussioner, der er gået forud. Derfor kan antallet af citater i bestyrelsesreferaterne altså ikke bruges til at sige noget om vores indsats i bestyrelsen. Vi går op i, at beslutningerne, som træffes, er gode, og ikke, om vores navne nævnes i referaterne.

Når det så er sagt, skal man også lige have styr på, hvad bestyrelsen egentlig er for en størrelse. Bestyrelsen er universitetets øverste centrale organ. Det vil sige, at centrale beslutninger, der har betydning for hele universitetet, træffes her. Vi ønsker ikke, at bestyrelsen

skal til at beskæftige sig med studieordninger på enkelte fag og institutter. Det er der andre, der er meget bedre kvalificeret til.

Mange af de problemer, hr. Jacobsen nævner på nærværende side, er fundamentale problemer. Men de egner sig ikke til at blive løst på bestyrelsesplan. De skal løses enten på lokalt eller nationalt niveau. Det er da også noget, Studenterrådet og vores mange fagråd aktivt arbejder på. Eksempelvis er de alt for lave STÅ-takster jo ikke noget, bestyrelsen har fundet på. Her er der faktisk enstemmig utilfredshed med finansieringen fra Christiansborg – og det gælder både forskning og uddannelse. På det punkt er der ingen grund til at være kontrær i bestyrelsen. Her er det Folketinget, vi skal have op på mærkerne!

Vi er naturligvis meget glade for at være blevet valgt, og i den forrygende valgkamp kom vi rundt på universitetet og fik snakket med mange studerende. Desværre var stemmeprocenten igen i år alt for lav. 16 % kan vi ikke være bekendt! Sat lidt på spidsen kan man sige, at det bedste, der kan ske for den studenterpolitiske aktivitet på AU, er, at der bliver indført brugerbetaling fra i morgen, at SU bliver afskaffet, og at priserne på kollegieboliger bliver fordoblet. I så tilfælde er vi sikre på, at vi sagtens kunne engagere folk og i

hvert fald få flere til at stemme! Heldigvis er dette ikke tilfældet. Stemmeprocenten ligger os meget på sinde, og vi erkender blankt, at resultatet var skuffende i år. Vi forsøgte os med alt fra YouTube-videoer til helt gammeldags plakater. Vi “genopfandt” endda æbleskiveordningen i flere kantiner og meget, meget andet. Alligevel så vi kun en forbedring på ca. 1 procentpoint. Det ærgrer os, men allerede nu er vi i gang med at overveje, hvordan vi gør det bedre til næste år. Men der er dog noget at glæde sig over. Inden den store fusion, hvor ASB, DPU, DJF og HIH blev en del af AU, var studenterdemokratiet disse steder præget af meget lav deltagelse. På de nye indfusionserede hovedområder har Studenterrådets indsats virket, og stemmeprocenten og deltagelsen er steget markant.

Vi sidder kun to studerende i bestyrelsen, og på trods af vores solide bagland i Studenterrådet kan vi ikke vide alt, hvad der rører sig på universitetet. Desværre, for det ville vi gerne! Derfor holder vi før hvert bestyrelsesmøde et koordineringsmøde, hvor vi drøfter dagsordenen. Vi så gerne, at flere engagerede studerende mødte op for at give os input til vores arbejde. Det ville måske også forhindre diverse beskyldninger fra “onde tunger” i fremtiden.

Næste bestyrelsesmøde er den 23.2, og kontakt os endelig, hvis du har lyst til at komme med til koordineringsmødet.

3 NYE PROFESSORER PÅ DATALOGI

Centerleder, dr. scient. **Morten Kyng** er udnævnt til professor i pervasive computing. Morten Kyng har i de seneste seks år været forskningsprofessor og leder aktuelt Centre for Pervasive Healthcare, som for kort tid siden fik en bevilling på 37,5 mio. kr. til tværvenskabelige forskningsprojekter inden for brug af it i sundhedssektoren.

Den nyudnævnte professor har også en fortid som leder af Dansk Center for It-forskning gennem syv år og kan se tilbage på en lang liste med forskning inden for deltagerdesign, computerstøttet samarbejde og menneske-computer-interaktion. Han har udformet og stået i spidsen for adskillige nationale og internationale forskningsprojekter, herunder det nybrydende skandinaviske Utopia-projekt inden for deltagerdesign af brugergrænseflader og det internationale Palcom-projekt, som blev støttet af EU's 6. rammeprogram. Morten Kyng er desuden meget aktiv i udviklingen af IT-byen Katrinebjerg.

Michael Schwartzbach, 47 år, er udnævnt til professor i programmeringssprog og formelle modeller. Her forsker han i design og analyse af programmeringssprog – en forskning, der

både skal sikre, at programmer har den ønskede opførsel, og forhindre fejl ved at definere og analysere matematiske modeller af programmerens opførsel. Senest har han arbejdet med applikationsdomæner som f.eks. webservices.

Michael Schwartzbach blev i 1987 ph.d. fra Cornell University og har siden arbejdet som adjunkt og lektor ved Datalogisk Institut. Den 47-årige professor er bl.a. medlem af Forskningsrådet for Natur og Univers og formand for Videnskabsministeriets bibliometriske faggruppe for datalogi.

Peter Bro Miltersen, 42 år, er udnævnt til professor i matematisk datalogi.

Peter Bro Miltersens forskning dækker en bred vifte af områder – deriblandt kombinatorik, datastrukturer, beregningsmodeller, kompleksitetsteori og algoritmisk spilteori. I øjeblikket leder han Center for Algorithmic Game Theory, som er finansieret af Carlsbergfondet.

Peter Bro Miltersen blev i 1993 ph.d. fra Aarhus Universitet. Efter ophold som postdoc ved University of Warwick og University of Toronto vendte han i 1996 tilbage til Aarhus som lektor.

PRIS TIL FORSKER DER PRÆGER BYEN

Professor **Flemming Besenbacher**, der leder iNANO-centret ved Det Naturvidenskabelige Fakultet, har modtaget årets Erhverv Århus-pris. Han får den, fordi han aktivt har præget byen med sin forskning både på universitetet og i samarbejde med erhvervslivet og har arbejdet på bryde barrieren mellem universitetet og erhvervslivet.

– Det arbejde har produceret yderst brugbare resultater til gavn for både universitetet og virksomheder og øget kendskabet til Århus nationalt og internationalt, siger Erhverv Århus' bestyrelsesformand Peter Kjær.

Lars Kruse / ALU-foto

PRIS TIL FORSKERTALENT

Postdoc Bjørn Panyella Pedersen fra Molekylærbiologisk Institut har modtaget Lundbeckfondens Talentpris for 2008. Prisen på 75.000 kr. får han på baggrund af sine forskningsresultater, der i december 2007 blev publiceret i *Nature*, hvor han var medforfatter på to af de tre artikler om ion-pumper, som forskere fra Aarhus Universitet publicerede i samme nummer.

Bjørn Panyella Pedersen fik for kort tid siden en toårig forskningsbevilling fra Carlsbergfondet, som betyder, at han nu fortsætter sin forskning ved grundforskningscentret PUMPKIN.

Talentprisen på 75.000 kr. gives til unge forskere som har "præstet særlig lovende forskning inden for sundheds- og naturvidenskabernes". Det præsterede Bjørn Panyella Pedersen med den første kortlægning af den atomare struktur af både proton-pumpen og natrium-kalium-pumpen, som er to vigtige ion-pumper i kroppens cellemembraner og oplagte mål for medicinsk behandling, da de er afgørende for cellens overlevelse. Fundet er grundlag for en vigtig indsigt i, hvordan en større gruppe af molekyle-pumper virker.

STORE REJSELEGATER TIL 4 PH.D.-STUDERENDE

Fire ph.d.-studerende ved Aarhus Universitet har hver modtaget et rejselegat på 150.000 kr. fra Købmand Ferdinand Sallings Mindefond, der gives til studieophold i udlandet.

Karina Hjortshøj Kjeldsen er tilknyttet CORAL (Centre for Operations Research Applications in Logistics) ved Erhvervsøkonomisk Institut på Handelshøjskolen. Her arbejder hun på en afhandling om logistik hvor temaet for hendes projekt er liner shipping, der er en type af maritim transport.

Karina Hjortshøj Kjeldsen har planlagt et studieophold i Montreal hos en af verdens førende forskere inden for logistik og transportnetværk. Hun regner også med at skulle et halvt år til Atlanta, USA for at få indblik i den nyeste udvikling inden for disruption management og dets anvendelse inden for transportsektoren hos en gruppe forskere, som er drivkraften bag udviklingen på dette felt.

Datalogen **Karen Johanne Kortbæk** er tilknyttet Center for Interactive Spaces, hvor hun i et år har arbejdet på sit projekt om interaktionsdesign i forbindelse med teatre, museer, festivaler og andre kulturrelaterede offentlige rum. I projektet indgår også en undersøgelse af, hvordan kroppen kan bruges som interaktionsredskab, og hvordan man kan iscenesætte interaktionsrummet med dramaturgiske principper.

Karen Johanne Kortbæk har bl.a. arbejdet sammen med teatret Katapult om et såkaldt audiodrama i århusianske byrum og var også med til at skabe en anden form for kunstformidling på Aros under udstillingen med den japanske kunstner Mariko Mori. Her kunne de besøgende træde ind i såkaldte *soundspots* og høre kunstneren fortælle om de værker, de betragtede.

Karen Johanne Kortbæk overvejer bl.a. et studieophold i Canada og vil desuden hente inspiration på forskellige laboratorier.

Christian Bach har allerede efter første semester på sin ph.d.-uddannelse vakt så stor interesse for sit projekt, at det blev fundet værdigt til rejselegatet. Det skal primært finansiere et semesters ophold på New York University til efteråret. Her kommer han ved Stern School of Business til at møde nogle af verdens førende forskere inden for regnskab og finansiering og de to mest indflydelsesrige personer på hans forskningsområde, som er vurdering og værdifastsættelse af virksomheder.

Christian Bach er tilknyttet grundforskningscentret CREATES ved Økonomisk Institut. Her arbejder han med at udvikle alternative metoder til at justere risikovurdering af virksomheder. Målet er at finde en metode, der er lettere at anvende i praksis og mere præcist kan fastsætte en virksomheds værdi.

Carsten Bergenholtz er ansat ved CORE (Center for Organizational Renewal and Evolution) ved Handelshøjskolens Institut for Ledelse. Her skriver han ph.d.-afhandling om ledelse af innovationsnetværk med fokus på, hvordan virksomheder konkret kan orkestrere disse netværk. Afhandlingen tager udgangspunkt i den bioteknologiske virksomhed Unisen i Århus, hvor han undersøger, hvordan de udnytter deres netværk inden for et felt med megen viden, man gerne vil holde hemmelig.

Carsten Bergenholtz regner med til efteråret at rejse til enten Stanford eller Michigan University i USA. Begge universiteter er blandt verdens førende inden for netværksforskning. Efter planen tager han af sted i efteråret 2009.

Han er vant til et personale, der ønsker frihed

Michael Christiansen bliver nyt medlem af universitetets bestyrelse. Han efterlyser væsentlige justeringer af universitetsloven.

Af Helge Hollesen
hho@adm.au.dk

Erfaringerne fra 16 år som chef for Det Kongelige Teater trækker Michael Christiansen selv frem som en vigtig del af den bagage, han har med sig, når han den 1. februar træder ind i Aarhus Universitets bestyrelse, hvor han bliver et af de seks eksterne medlemmer.

— Der er jo dels den faglige indsigt, som kommer af at beskæftige sig med de særlige ledelsesforhold på en offentlig institution med store frihedsgrader, men alligevel megen styring. Og de ansatte på et universitet har jo som på Det Kongelige Teater også en meget udtalt lyst til uafhængighed af ledelse og et ønske om frihedsgrader for at kunne fungere, siger Michael Christiansen, der i dag er formand for bestyrelsen i Danmarks Radio og desuden plejer en række andre bestyrelsesposter i både private og offentlige institutioner ved siden af sit formandskab for regeringens lønkommission.

Kender universitetet indefra

Helt ubekendt med universitetsverdenen er den 63-årige jurist heller ikke. Dels var han i 18 år ekstern lektor ved Københavns Universitet, og i de sidste knap 10 år har han fungeret som censor. Allerede i studietiden på Københavns Universitet engagerede han sig i det organisatoriske arbejde på universitetet, hvor han har haft sæde i både studienævn, fagråd og fakultetsråd. Tidligere tiders universitetsstyre savner han dog ikke.

— Jeg er en meget stor tilhænger af, at universiteterne har fået bestyrelser og professionel ledelse, siger Michael Christiansen, der i et par år været medlem af den københavnske universitetsrektors rådgivende kompetencepanel og næstformand for tænketanken på Det Humanistiske Fakultet i København. De to poster forlader han nu for at kaste blikket mod Århus.

— Og det er spændende, fordi det altid har været Københavns Universitet. For mig bliver det en

ny dimension, hvor jeg skal se på tingene med nye briller.

Ikke afskrækket

— Der har jo været talt meget om Videnskabsministeriets detailstyring, og at universitetsbestyrelserne mangler frihedsgrader. Det har ikke afskrækket dig?

— Det har det ikke, men der er klart noget, der skal rettes. Detailstyringen er ikke forenelig med de overordnede intentioner i universitetsloven, så der er behov for væsentlige justeringer i forholdet mellem centralmyndighederne og universiteterne.

— Uden de justeringer er det måske heller ikke så interessant at sidde i en bestyrelse?

— Nej, overhovedet ikke. Det er jo meningen, at universiteterne skal være forskellige med hver deres styrker og mindre stærke områder. Det sympatiske ved at komme til Aarhus Universitet er, at det er et ungt universitet, hvor “plejer” ikke har den samme position som på Københavns Universitet. Jeg har altid opfattet Aarhus Universitet som et sted, der havde lettere ved ændringer. Det kan være uretfærdigt, men det er min fornemmelse. Jeg tror også, at lysten til at spille en rolle langt ud over Århus by er meget vigtig for universitetets succes. Derfor betragter jeg fusionen med Danmarks Pædagogiske Universitetsskole som noget, der virkelig rykker.

I bestyrelsen afløser Michael Christiansen biskop Kjeld Holm, direktør Svend Krarup og direktør Jens Kampmann, der trådte ind i bestyrelsen i 2007 efter Aarhus Universitets fusion med Danmarks Pædagogiske Universitet, Danmarks Miljøundersøgelser og Danmarks JordbrugsForskning. Deres funktionsperiode er nu udløbet, men for at optimere det videre fusionsforløb har Kjeld Holm og Svend Krarup accepteret at fortsætte som observatører i endnu et år. De er tidligere bestyrelsesformænd for henholdsvis Danmarks Pædagogiske Universitet og Danmarks Miljøundersøgelser.

Det sympatiske ved at komme til Aarhus er, at det er et ungt universitet, hvor “plejer” ikke har den samme position som på Københavns Universitet, siger Michael Christiansen om sin nye bestyrelsespost på Aarhus Universitet.

Lars Schmidt / DR

NY FORSKNINGSCHEF I SILKEBORG

Nikolai Friberg tiltræder den 1. februar som forskningschef i Afdeling for Ferskvandsøkologi ved Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) i Silkeborg. Nikolai Friberg kommer fra en stilling som principal scientist ved Macaulay Institute i Aberdeen, Skotland, hvor han siden 2006 har været ansvarlig for forskningen i ferskvandsøkologi. Han har gennem de seneste år arbejdet med effekter af klimaforandringer på vandløb og restaurering af vandløbshabitater.

Nikolai Fribergs forskningsinteresse er især forskellige miljøpåvirkningers effekter på den biologiske struktur i vandløb. Det har ført ham på feltarbejde flere steder i verden, hvor han bl.a. har undersøgt effekter af skovrejsning, kanalisering og pesticiders virkninger på vandløbsmiljø. Den nye forskningschef har også været involveret i det program, der overvåger den danske vandmiljøplan samt implementeringen af EU's Vandrammedirektiv i bl.a. Litauen og Slovakiet. Fra 1991 til 2006 var han forsker og seniorforsker ved DMU og i en årrække også ekstern lektor ved Aarhus Universitet.

NYT PROFESSORAT I UDDANNELSESFORSKNING

— It i sig selv løser ikke problemerne i uddannelsessystemet. Vi kan til stadighed blive klogere på, hvordan vi kan bruge digitale medier, så det er til gavn for alle i uddannelsessystemet. Derfor er udfordringen i forskningen løbende at undersøge, hvordan og i hvilke sammenhænge teknologien bruges og kan bruges, siger Helle Mathiasen, der er blevet kaldet til et nyt professorat på Informations- og Medievidenskab.

Det drejer sig om det første professorat på Aarhus Universitet, hvor der skal bedrives uddannelsesforskning med særlig fokus på pædagogik, didaktik, læring samt digitale medier og netmedierede kommunikationsfora. Den forskning driver Helle Mathiasen ved instituttets Center for IT og Læring, som hun har ledet siden 2004. Aktuelt står hun i spidsen for et tværinstitutionelt forskningsprojekt om overgangsproblemer som udfordringer i uddannelsessystemet.

Den ny professor er uddannet folkeskolelærer og har arbejdet med forskellige perspektiver på it og læring siden 1980 og fik i 2002 ph.d.-graden på en afhandling om pc'er i undervisningen.

NY CHEF FOR AU'S INTERNATIONALE AKTIVITETER

Aarhus Universitet får nu en administrativ chef for det internationale område. Til at varetage den post er ansat **Kristian Thorn**, der kommer fra en stilling som chefkonsulent i Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Her har han ansvaret for det bilaterale samarbejde og sager fra styrelsen CIRIUS. Han er desuden tovholder på ministeriets strategi for vidensamarbejde med Kina, hvor de danske universiteter nu skal etablere et dansk universitet.

Den nye chef er cand.scient.pol. fra Aarhus Universitet. Den uddannelse har bl.a. ført ham til en stilling som uddannelsesspecialist i Verdensbanken og en stilling i Finansministeriet, hvor han arbejdede med kontraktstyring i staten samt udvikling af proces- og resultatindikatorer til brug for ranking af offentlige institutioner i EU.

Kristian Thorn skal i den nye stilling koordinere og forestå den fortsatte internationalisering af universitetets aktiviteter.

Redigeret af Journalkontoret, Den Centrale Administration, Ndr. Ringgade 1, 8000 Århus C, tlf. 8942 1151. Deadline onsdag kl. 12 i lige uger. Opslag sendes til meddelelser@au.dk
Journalkontoret forbeholder sig ret til at forkorte opslagene i den trykte avis.

Se de fulde opslag på www.au.dk/meddelelser

DOKTORGRADEN

Forsvar

SUN

Med henblik på erhvervelse af doktorgraden i medicin holder lektor **Jeppe Prætorius**, ph.d. et offentligt forsvar med titlen “Na⁺-coupled acid/base transporters in epithelial research: Lessons from duodenum, renal tubules and choroid plexus”. Forsvaret finder sted den 20. februar 2009 kl. 14.00 i Auditorium 424, Anatomisk Institut, bygning 1230.

PH.D.-GRADEN

Forsvar

HUM

Med henblik på erhvervelsen af ph.d.-graden forsvarer cand.mag. **Lars Brückner** sin afhandling ””Apparat. Politisk kommunikation, perception og nye medier 1920-1930 hhv. 1970-”. Forsvaret finder sted fredag den 30. januar 2009 kl. 13.00 på Institut for Æstetiske Fag, Langelandsgade 139, 8000 Århus C, bygning 1584, lokale 124.

TEO

Med henblik på erhvervelse af ph.d.-graden i religionsvidenskab forsvarer **Gretchen Koch**, MA sin afhandling “The cognitive origins of soul belief: Empathy, responsibility and purity”. Forsvaret finder sted torsdag den 29. januar 2009 kl. 13.15 i Det Teologiske Fakultets Auditorium 2, bygning 1441.

Med henblik på erhvervelse af ph.d.-graden i teologi forsvarer cand.theol. **Ulrik Overgaard** sin afhandling “Den grundtvig-koldske grundskolepædagogik – historisk, systematisk og empirisk belyst”. Forsvaret finder sted fredag den 6. februar 2009 kl. 13.15. Forsvaret finder sted i Det Teologiske Fakultets Auditorium 2, bygning 1441.

DPU

Med henblik på erhvervelsen af ph.d.-graden i pædagogik forsvarer

cand.pæd.psych. **Frans Ørsted Andersen** sin afhandling “Danske og finske læringsmiljøer. Tydelighed, opmærksomhed og engagement i folkeskolens hverdag? De danske og finske PISA-resultater i et komparativt, kvalitativt perspektiv”. Forsvaret finder sted fredag den 23. januar 2009 kl. 13.00 i lokale D169, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Tuborgvej 164.

cand.comm. **Hanne Knudsen** sin afhandling "Har vi en aftale? (U)mulighedsbetingelser for mødet mellem folkeskole og familie”. Forsvaret finder sted fredag den 30. januar 2009 kl. 13.00 i lokale D169, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Tuborgvej 164.

Danmarks Miljøundersøgelser

Med henblik på erhvervelsen af ph.d.-graden forsvarer **Carsten Ambelas Skjøth** torsdag d. 5. februar sin afhandling “Integrating Measurements, Phenological Models and Atmospheric Models in Aerobiology – Creating New Concepts within Aerobiological Integrated Monitoring and Forecasting”. Forsvaret finder sted kl 14-16 på Geofysisk afdeling, Rockefeller Instituttet, Juliane Mariesvej 30, 2100 København Ø.

Tildelinger

SUN

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultets Akademiske Råd har tildelt følgende ph.d.-graden i medicin:

Cand.med. **Louise Nørgaard Sørensen** for afhandling- en “The role of Toll-like receptor 2 and 9 in the immunological response to Herpes Simplex virus infection”.

Konferering

SUN

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet har konfereret den medicinske doktorgrad til cand.med. **Nanna Brix Finnerup** for afhandlingen “Central pain in spinal cord injury”.

Brent Marvin Witgen, BSc for afhandlingen “Hippocampal vulnerability to experimental traumatic brain injury”.

Cand.med. **Marianna Lalla** for afhandlingen “An experimental hypospadias study in rabbits”.

Cand.med. **Thomas Vestergaard Jakobsen** for afhandlingen “The influence of local bisphosphonate treatment on implant fixation”.

Cand.med. **Line Bille Madsen** for afhandlingen “Telemonitoring of home blood pressure. Effects on blood pressure, health-related quality of life, and cost-effectiveness”.

Cand.scient. **Gry Aune Westergaard Hansen** for afhandlingen “Functional aspects of CREC proteins with special emphasis on calumenin and reticulocalbin”.

Sophie de Seigneux Matthey, MD for afhandlingen “Regulation of AOP2 and ENaC in conditions with renal sodium retention of inflammation”.

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultets Akademiske Råd har tildelt cand.cur. **Bente Martinsen** ph.d.-graden i sygepleje for afhandlingen “Assisted feeding. A phenomenological study among people living with high cervical spinal cord injury”.

SAM

Det Akademiske Råd har den 23. december 2008 tildelt **Anders Christian Green** ph.d.-graden i psykologi på grundlag af afhandlingen “Cognitive Neuroscience of Music: Brain activity related to linking, the mere exposure effect, and emotional responses in music perception”.

Det Akademiske Råd har den 7. januar 2009 tildelt **Jesper Wittrup** ph.d.-graden i statskundskab på grundlag af afhandlingen “Economic Approaches to Institutional Design: The Case of Judicial Administration”.

KURSER

E-læringsenheden

E-læringsenheden tilbyder følgende kurser for ansatte ved AU:
Introduktion til AULA den 2/2
Avanceret kursus i AULA den 17/2
For yderligere oplysninger og tilmelding se www.au.dk/e-learning/kurser/aktuellekurser

Sprogkursus

På Sektion for Tysk ved Institut for Sprog, Litteratur og Kultur (AU) udbydes et gratis kursus i nederlandsk. Kurset finder sted den 2. – 13. februar kl. 16-18 i bygning 1453, lokale 229, Nobelparken. For yderligere oplysninger og indskrivning (helst inden den 28. januar 2009) kontakt sekretariatet for tysk på telefon 8942 6303.

Forskeruddannelsen – Sundhedsvidenskab

Oversigt over kurser kan ses på www.health.au.dk/forskeruddannelse

FORSKNINGSSTØTTE

Aarhus Universitets Forskningsfond

Der indkaldes hermed ansøgninger til Aarhus Universitets Forskningsfond med henblik på uddelinger i 1. halvår 2009. Der kan søges om støtte til: projektbevillinger, forskningsstipendier, stipendier til forskeruddannelse, publikationer, forskningsintegrationspulje, gæsteforskerpulje, samfinansierede ph.d.-stipendier, ph.d.-kurser på Sandbjerg samt forskningsophold i Møllehuset.

Ansøgningsskemaer findes på www.au.dk/auff

Ansøgninger skal være Aarhus Universitets Journalkontor i hænde senest fredag den 30. januar 2009 kl. 12.00.

Axel H's rejselegat

Der indkaldes herved ansøgninger til ovennævnte legat. Legatet, der kan søges af juridiske kandidater og doktorer, yder støtte til videnskabelige ophold i udlandet med sigte på forskning og videreuddannelse. Se www.samfundsvidenskab.au.dk/axelh
Ansøgningsfrist er den 15. marts 2009.

Alexander S. Onassis Public Benefit Foundation

The Foundation announces the fifteenth annual Programme of research grants and educational scholarships starting on October 1st 2009. For further information go to www.onassis.gr

Deadline for submission of candidatures is January 31st, 2009.

Det Humanistiske Fakultet

Ph.d.-skolen i Humanistisk Videnskab opslår et antal samfinansierede ph.d.-stipendier (3-årige) til besættelse pr. 1. april 2009. Se opslag på www.humaniora.au.dk/nyheder/stipendier/phdstip/samfinans

Ansøgningsfrist er den 24. februar 2009 kl. 12.00.

Skriv succesfulde ansøgninger

Workshop

Står du over for at skulle ansøge om forskningsmidler inden for det næste halve år, har du her mulighed for at få indblik i de grundlæggende principper bag en god ansøgning. På workshoppen vil du få gode råd og vejledning til, hvordan du angriber ansøgningsprocessen, og hvordan en ansøgning sammensættes, samt information om, hvilken hjælp Forskningsstøtteenheden kan tilbyde. Undervisere er medarbejdere fra Forskningsstøtteenheden, og workshoppen vil være en blanding af oplæg, øvelser og diskussion.

Tid: 24. februar 2009 kl. 9.30-12 eller 25. februar 2009 kl. 9.30-12 (kun få pladser)

Sted: Aarhus Universitet, bygn. 1420, mødelokale 2.2

Registrering kan ske til Inge Andresen på ingeandr@rm.dk eller tlf. 8949 1571 inden d. 20. februar 2009.

STILLINGER

Axis – en ulandsorganisation

Den danske NGO Axis søger praktikanter til et udviklingsprojekt med fokus på ungdomsuddannelse og etablering af netværk mellem ngo'er, der arbejder med unge. Se det fulde opslag på www.axisngo.dk
Praktikanten skal kunne tiltræde i februar 2009. For yderligere information kontakt Sandra Brooker på mail sandra@bryggemail.dk eller tlf. 28 89 71 70.

Den danske ambassade i Tallinn

søger to praktikanter til efteråret 2009 (praktikperiode: 1. august 2009 – 31. januar 2010). Ansøgere forventes at være studerende på overbygningen på en kandidatuddannelse eksempelvis inden for samfundsfag, politik, historie, handel, økonomi eller jura. For yderligere information www.denmark.ee
Ansøgning med bilag sendes senest 1. marts 2009.

Forsknings- og Innovationsstyrelsen

Indkalder ansøgninger til stillingen som centerleder til klimaforskningscenter i Nuuk.
Se hele opslaget på styrelsens hjemmeside www.fi.dk under punktet om styrelsen: ledige stillinger.
Ansøgningsfrist den 1. februar 2009.

PRISER

The Balzan Prizes 2009

The General Prize Committee has decided to award the 2009 Balzan Prizes in the following subjects: History of Science, Literature since 1500, Cognitive Neurosciences and Science of New Materials.
For further information visit the website www.balzan.org
Nominations must reach the General Prize Committee by March 15, 2009.

Bedre opgaver – bedre oplæg

Tværfaglige kurser i akademisk skriftlig og mundtlig fremstilling

Lær at skrive gode akademiske opgaver/specialer, at forstå og styre skriveprocesser, at argumentere og anvende konstruktiv feedback, at planlægge og holde et godt mundtligt oplæg

Kurserne udbydes tre gange i 2009. Tilmeldingsfrist til forårets kursus 19. februar 2009.

For oplysninger om kurser sommer og efterår se Center for Undervisningsudviklings hjemmeside: www.cfu.au.dk

AARHUS UNIVERSITET 30. JANUAR - 12. FEBRUAR

TEOLOGI

Fredag 30.
KL. 13.15-15. AFSKEDSSEMINAR
Det Teologiske Fakultet indbyder til afskedsseminar i forbindelse med, at professor, dr.theol. Kirsten Nielsen, professor, dr.theol. Jens Holger Schjørring og professor, dr.theol. Peter Widmann går på pension. De tre professorer gør status og ser på de fremtidige udfordringer for henholdsvis “Det Gamle Testamente”, “Kirkehistorie” og “Dogmatik”. Aud. 1, Det Teologiske Fakultet. Efter seminaret er fakultetet vært ved en reception i Richard Mortensen Stuen, Studenternes Hus. Receptionen slutter kl. 17.30.

KLIMA

KL. 14-15. TILTRÆDELSESFORELÆSNING
I anledning af sin ansættelse som professor i Danmarks Miljøundersøgelser (DMU), Aarhus Universitet holder Michael E. Goodsites tiltrædelsesforelæsnings “Climate and complexity: addressing global processes through local efforts”. Niels Bohr Auditoriet på Risø, Frederiksborgvej 399, Roskilde. Arr.: DMU.

DARWIN

Mandag 2.
KL. 15.15-17.30 DARWINISMEN I DANMARK
I foredragsrækken Darwinismens ekspansion taler ph.d.-studerende Hans Henrik Hjermitsev om udbredelsen af darwinismen i Danmark med vægt på, hvordan grundtvigianere og missionsfolk tog imod udviklingslæren. Lok 010, Auditoriebygningen, Det Teologiske Fakultet. Arr.: Forum Teologi Naturvidenskab.

IC

Onsdag 4.
KL. 10-12. INTERNATIONAL CLUB
Welcome and introduction. Faculty Club, Building 1421, Fredrik Nielsens Vej.

MEDIER

KL. 14.15. BLEV TV 2/DANMARK SÅ REDDET?
Et flertal af Folketingets partier har indgået en aftale, der skal redde TV 2/Danmark, som bl.a. skal opkræve brugerbetaling fra 2012. Spørgsmålet er, hvordan TV 2/Danmark skal klare sig frem til 2012, og om EU-Kommissionen den 4. februar vil godkende flertallets forslag – ellers lukker TV 2/Danmark. Professor Frands Mortensen vil forsøge at svare på, om TV 2/Danmark virkelig blev reddet. Store Auditorium, INCUBA Science Park, Åbogade. Arr.: Informations- og Medievidenskab.

STJERNEHIMLEN

Mandag 9.
KL. 20. FULD MÅNEAFTEN
Vinterens stjernehimmel med musik under stjernerne. 60 kr. Bestil plads på tlf. 8942 3975. Forestillingen gentages kl. 21.30. Planetariet, Steno Museet, C.F. Møllers Allé, Universitetsparken.

IC

Onsdag 11.
KL. 10-12. INTERNATIONAL CLUB
Informal meeting. Students House, Fredrik Nielsens Vej.

FILM

KL. 14.15. KORT MEN GODT
Hvad er en kortfilm? Sune Liltorp fra Potemkin Film og Plotpoint Film om det korte format versus spillefilmen, forskellige kortfilms styrker og svagheder, form og indhold som elementer i historien, muligheder og begrænsninger i det korte format, og om der er en kommerciel fremtid for kortfilmen. Store Auditorium, INCUBA Science Park, Åbogade. Arr.: Informations- og Medievidenskab.

ÆGYPTOLOGI

Torsdag 12.
KL. 17.20. AMARNA I KØBENHAVN
Ph.d. Tine Bagh om Glyptotekets og Nationalmuseets samlinger af kunst fra Amarnatiden, som gør det muligt både at se nærmere på byen Amarna og personerne, som boede i byen. Antikmuseet, Universitetsparken, Victor Albecks Vej, bygn. 1414. Museet er åbent fra kl. 16.30. Arr.: Antikmuseet og Dansk Ægyptologisk Selskab.

Heidi Guthmann Bircks kunstneriske fortolkninger af misdannede fostre er et hovedelement i udstillingen om uperfekte børn

UPERFEKTE BØRN

Vores forhold til det uperfekte og “anderledes” er temaet for den aktuelle udstilling på Steno Museet, som man endnu kan nå at se i denne uge. *Det uperfekte barn* kommer omkring både kunsten, kulturhistorien og naturvidenskaben i sin skildring af historiske og nutidige opfattelser af det uperfekte barn og menneske. I udstillingen indgår også Heidi Guthmann

Bircks skulpturer af misdannede spædbørn, som er skabt med udgangspunkt i medicinske samlinger af misdannede fostre og på unik vis legemliggør dette aspekt af menneskelivet. Sidste frist for at se udstillingen er den 30. januar. Steno Museet har åbent kl. 9-16 tirsdag-fredag og kl. 11-16 lørdag og søndag.

SÅDAN SET

Det opmærksomme øje for den nære virkelighed er det fælles anslag for de to ustillingsaktuelle kunstnere på Museet Psykiatrisk Hospital. Og både Hannah Bindesbøll og fotografen Erik Ralund gengiver med henholdsvis pensel og fotografiapparat en forenkling af denne virkelighed, der på samme tid udvider oplevelsen af f.eks. et stykke natur. Hannah Bindesbøll har en lang række udstillinger og illustrationsopgaver bag sig. Hun er uddannet som grafisk formgiver fra Skolen for Brugskunst og modtog i 1986 et legat, der gav hende mulighed for at studere japansk tuschmaleri i Tokyo. Arbejdet med penselteknikker og — helst japansk — papir er en væsentlig del af baggrunden for hendes meget nære og lette akvareller.

Erik Ralund ser træer og himmel, lys og vand som kulturens spor. Alt er foranderligt og i bevægelse. “Med lidt held fanger jeg et øjeblik, der får lov til at leve videre på papiret,” siger Erik Ralund om sine fastholdte hverdagsglimt. Udstillingen *Sådan set* kan opleves dagligt kl. 10-16 – i weekenden dog kl. 12-16 – på museet, der har adresse på Skovagervej 2 i Risskov.

FRA GRAFFITI TIL GRAVSKRIFT

Moesgård Museum inviterer i det næste halve år på en opdagelsesrejse i runernes univers, der bringer de besøgende tæt på dagliglivet, drømmene, moralen og skikkene i en fjern fortid. For de fleste er dette vores ældste skrifttegn forbundet med vikingetidens prægtige runesten, men udstillingens meget forskelligartede runetekster vidner om, at de nordiske folk i både jernalder, vikingetid og middelalder brugte runerne flittigt til at kommunikere om stort og småt. Runer findes tilmed på et væld af vidt forskellige genstande fra våben, værktøj, kirkeinventar, husgeråd, træpinde og smykker til hjerneskalen fra et menneske. Særudstillingen *Runer* er tilrettelagt, så gæsterne selv har mulighed for at undersøge, prøve og lege sig til viden om runealfabetet og runeindskrifterne. Samtidig præsenteres en række originale genstande fra Danmark, Norge og Sverige, der tilsammen giver et indblik i runeskriftens mangfoldighed. I anledning af særudstillingen har Moesgård Museum nyindrettet runehallen, hvor den fornemme samling på i alt syv runesten fra Århus-området står. Her tegnes et facetteret billede af disse meget markante fortidsminder fra vikingetiden gennem tegninger, lys, lyd og informationsstandere, hvor man alene eller sammen med andre kan dykke ned i de enkelte runestens historie. Udstillingen *Runer* kan ses fra den 6. februar. Der er adgang tirsdag-søndag kl. 10-16.

Sponsorater på universitetet

– en pagt med djævlen

Sponsorerne har indtaget universiteterne. Men selv i USA kan det blive for meget af det gode, viser en sag fra University of Montana.

Af Hans Plauborg

hhp@adm.au.dk

I *CAMPUS* nr. 19 2008 skrev vi om spon-sorernes indtog på Aarhus Universitet. Om studerende på Handelshøjskolen (ASB), der drikker kaffe af kopper fra Sparekassen Kronjylland og tørrer kagekrummerne væk med Falck-servietter, inden de går til forelæsning i Grundfos-auditoriet. Og om firmaet Mjølner Informatics, der sponsorerer øllerne i fredags-baren på Datalogi. Hvad sker der lige, tænkte både yngre og ældre *hardlinere* (hvis navne er redaktionen bekendt). Er universitetet ved at indgå en pagt med djævlen, spurgte de med et slet skjult marxistisk grynt.

Institut uden penge

På University of Montana i USA sidder Richard Drake. Han er leder af universitetets institut for historie og ved noget om, hvordan man skaffer sponsorer. Og han ville helt sikkert mere sig, hvis han kendte til håndskeheden over for spon-sorer på danske universiteter.

Sidste år lukkede universitetet i det nordvestlige USA ned for telefonopkald til udlandet. Man kunne ikke længere betale regningerne. Senere blev medarbejdernes rejsebudgetter skåret ned til 350 dollars – lige præcis nok til en returbillet til Michigan – på monkey class.

– Det var, som om universitetet forventede, at vi skulle tage faldskærm på om

bord på flyet, hoppe ud og tage den på stop resten af vejen, siger Richard Drake.

Til sidst manglede insti-tuttets printer toner. Men penge-kassen var tom, så semesteret måtte køres til ende uden udprintninger. Da var det, Richard Drake og en af instituttets professorer, Kyle G. Volk, tog affære. De indgik en pagt med djævlen.

Djævlen i auditoriet

Djævlen var den lokale mexicanske re-restaurant *El Diablo*. Professor Volk spurgte simpelthen restauratøren, om han ikke kunne have lyst til at give et sponsorat i forbindelse med hans seminar "The Americans: Conquest to Capitalism". Til gengæld ville restauranten få sit logo trykt i læseplanen, der ville blive uddelt re-klamefoldere for El Diablos friturestegte majstortillas og ostegratinerede burritos og sidst, men ikke mindst: En gigantisk udgave af restaurantens logo, en djævel med trefork, horn, hale og hele pibetøjet, ville blive hængt op i auditoriet, så de ca. 250 studerende aldrig ville være i tvivl om, hvem der betalte gildet. El Diablo sagde ja tak til tilbuddet.

Djævlen i detaljen

Men så begyndte balladen. For selv i USA, hvor sponsorater ellers er *the name*

of the game, og universiteterne bestemt ikke holder sig tilbage for at udnytte en sponsors velvillighed, blev Montana-historikernes kreativitet lidt for ... kreativ. At placere reklamer i klasseværelser og auditorier, hvor ånden skal være redebon og rettet mod højere mål, er at gå over stregen, mente mange. Nogle talte lige-frem om, at den intellektuelle frihed var i fare med sådan et initiativ – uden dog at præcisere det nærmere. Måske var det djævlen i detaljen.

Enkelte mente dog, at initiativet var fremsynet og helt ufarligt i forhold til så mange andre sponsorater.

– Jeg synes, det er helt uproblematisk, at en reklame i en lærebog eller et audi-torium kan give de studerende en ide om, hvad de kan lave mellem undervisnings-timerne eller i deres fritid. Det er et langt større problem, hvis en sponsor forsøger at få indflydelse på, hvad studerende skal mene om det emne eller produkt, de stu-derer, siger lektor i medievidenskab ved New York University Douglas Rushkoff.

Stadig reklamer

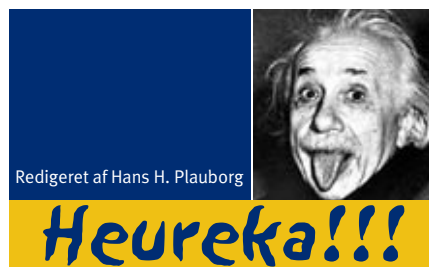
El Diablo-sponsoratet på University of Montana holdt ikke efterårssemesteret ud. Universitetets jurister fandt således ud af, at sponsoratet var i strid med en gammel universitetsregel fra 1977, der gik ud på, at der ikke må anmodes om spon-sorater i forbindelse med undervisningen. Man besluttede dog samtidig, at de krea-tive historikere havde handlet i "god tro".

Professor Volk konstaterer dog tørt, at han fortsat har reklamer i auditoriet.

– Hver gang jeg åbner en PowerPoint på computeren, siger jeg i realiteten: "Køb Microsoft, køb Dell."

Modsat den lille lokale restaurant *El Diablo* hjælper hverken Microsoft eller Dell dog formentlig med at betale insti-tuttets telefonregninger, rejseudgifter og tonere til laserprinterne.

Historien bygger på artikler om sagen bragt i *The Chronicle of Higher Education* i løbet af 2008. ■

Bedre karakterer over middag

Tidligt i seng, tidligt op, holder dig rask, rig og klog, sagde Benjamin Franklin (1706-1790) engang. Men den amerikanske puritaner og polyhistor bliver nu til verdens mange morgen-sløve døgenigtes store tilfredshed modsagt af moderne videnskab. I hvert fald når det gælder det med klogskaben. For det passer nemlig slet ikke, at man er særlig skarp i pæren, fordi man kommer tidligt op. Tværtimod.

Amerikanske forskere har undersøgt over 100.000 eksamenskarakter ved Clemson University i South Carolina og sammenholdt ka-raktererne med tidspunktet for de pågældende eksamener. De tidligste eksamener begyndte klokken 8.00 og de seneste kl. 15.00. Det viste sig, at for hver time senere, eksamen begyndte,

jo højere blev karaktergennemsnittet (nærmere bestemt 0,024 point på en 4-pointskala). De studerende blev simpelthen skarpere, jo senere på dagen de gik til eksamen. I artiklen "Course Scheduling and Academic Performance" skriver de to forskere bag undersøgelsen, Angela K. Dills og Rey Hernández-Julián, at forklaringen sand-synligvis hænger sammen med, at yngre men-eskers hjerner tager længere tid om at "varme op". Og de afviser specifikt muligheden for, at eksaminatorer har en tendens til at blive mere rundhændede med karaktererne, når de selv er ved at gå sukkerkolde hen på eftermiddagen.

– Vi mener ikke, der er tvivl om, at det gene-relt ville være en fordel for studerende, hvis mere undervisning og flere eksamener blev lagt om eftermiddagen, skriver de to forfattere.

Børsmæglere med lange ringfingre tjener mest

Børsmæglere med lange ringfingre tjener i gen-nemsnit seks gange så mange penge som deres svagere udrustede kolleger. Det viser den sene-ste forskning inden for den fremadstormende videnskab, der går ud på at undersøge finger-længders betydning for alt fra sygdomsrisiko til mentale og fysiske evner.

Trofaste læsere af Bagsiden vil huske, at

vi tidligere har skrevet om pioneren inden for videnskabelig håndlæsning, canadieren Peter Hurd, der har påvist, at jo kortere en mands pegefingre er i forhold til hans ringfinger, jo mere sandsynligt er det, at han vil udvise ag-gressive bølletendenser. Britiske forskere har efterfølgende vist, at syvårige børns læse- og regnefærdigheder kan bestemmes alene ved at måle længden af deres fingre, og nu er det forskere fra Cambridge University, der har målt fingerlængder på 44 børsmæglere i London og sammenholdt resultaterne med børsmæglerens evne til at tjene penge. Det viste sig, at børsmæglere med lange ringfingre tjente helt op til elleve gange mere end deres kolleger og i gennemsnit seks gange så meget.

Forklaringen skal – også denne gang – findes i det mandlige kønshormon testosteron. Man ved, at mængden af prænatal testosteron, et foster har været udsat for, har betydning for længden af drenges

og mænds ringfingre. Og man formoder, at et fostrets eksponering for testosteron har betydning for mange karaktertræk som selvtillid, tem-perament, risikobetonet adfærd, årvågenhed, koordineringsevner mm. ■

Ny forskning viser, at denne børsmægler's ring-fingrer afgørende for hans indtjening.

